

PATVIRTINTA
Kazlų Rūdos miesto vietos veiklos grupės
Visuotinio narių susirinkimo
2026 m. kovo 30 d. protokolu Nr. 2

Kazlų Rūdos miesto 2023-2027 m. vietos veiklos grupės plėtros strategija

2023 m.

TURINYS

ĮVADAS.....	3
1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS.....	6
1.1. TERITORIJA	6
1.2. GYVENTOJAI	7
2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ.....	9
2.1. POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ	9
2.1.1. DEMOGRAFINĖ APLINKA	9
2.1.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA	11
2.1.3. EKONOMINĖ APLINKA	15
2.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ	21
3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES	22
4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIĄ STRATEGIJĄ EIGA	28
4.1. VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS.....	28
5. KAZLŲ RŪDOS MIESTO 2023-2027 M. VIETOS VEIKLOS GRUPĖS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS.....	30
6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA, IŠ KURIOS BŪTŲ MATYTI VIETOS VEIKLOS GRUPĖS PAJĖGUMAS ĮGYVENDINTI STRATEGIJĄ	37
6.1. VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI.....	37

ĮVADAS

Kazlų Rūdos miesto vietos veiklos grupė rengia Kazlų Rūdos miesto 2023 – 2027 metų vietos veiklos grupės plėtros strategiją.

Kazlų Rūdos miesto vietos veiklos grupė (toliau – Kazlų Rūdos miesto VVG) įsteigta 2015 m. rugpjūčio 6 d. Tai yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma – asociacija. Asociacijos veikla grindžiama trijų sektorių (partnerių) – bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų, asocijuotų verslo struktūrų ir (ar) įmonių, bei vietos valdžios partnerystės principu.

Asociacijos buveinės adresas – Kazlų Rūdos sav., Kazlų Rūdos m., Atgimimo g. 12.

Pagrindinis Kazlų Rūdos miesto VVG tikslas: pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant gyvenamosios vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.

Įgyvendinama veiklos tikslus Kazlų Rūdos miesto VVG atstovauja savo narių interesus bei tenkina kitus viešuosius interesus pagal toliau išvardintas veiklos sritis:

- siekti pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius;
- telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių ir kitų įstaigų bei organizacijų pastangas ieškant tinkamiausių sprendimų Kazlų Rūdos miesto ekonominei ir socialinei gerovei kelti;
- skatinti ir palaikyti vietines miesto žmonių iniciatyvas verslo, gamtos apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos ir kitose srityse;
- teikti pasiūlymus vietos ir nacionalinėms institucijoms bei organizacijoms dėl miesto plėtros planų ir priemonių kūrimo bei įgyvendinimo;
- ieškoti naujoviškų ir efektyvių būdų vietos gamtiniams, kultūriniais žmonių ir kitiems materialiams ir nematerialiems ištekliams panaudoti Kazlų Rūdos miesto plėtrai, organizuoti ir teikti paramą miesto plėtros projektams ir iniciatyvoms įgyvendinti;
- organizuoti miesto plėtros dalyvių švietimą bei mokymą, organizuoti ir teikti paramą miesto bendruomenių projektams ir iniciatyvoms įgyvendinti;
- inicijuoti jaunimo ir kitų nevyriausybinių organizacijų programų rengimą miesto bendruomenėse;
- įgyvendinti lyčių lygybės ir nediskriminavimo principus;
- skatinti bendradarbiavimą su kitomis visuomeninėmis nacionalinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis bei kitomis įstaigomis ir organizacijomis Lietuvoje ir užsienyje;
- įstoti į kitas asociacijas, tarptautines organizacijas, kurių tikslas ir veikla neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Asociacijų ar kitiems įstatymams;
- kelti ir spręsti moterų teisių klausimus, vykdyti švietėjišką, prevencinę veiklą smurto prieš moteris ir vaikus klausimais;
- spręsti asmenų, kalinčių ir grįžusių iš įvairių įkalinimo įstaigų integracijos į visuomenę bei įsidarbinimo klausimus;
- spręsti įdarbinimo klausimus ir problemas užimtumo didinimo, skurdo ir socialines atskirties mažinimo klausimus;
- kelti ir spręsti socialinės rizikos asmenų įdarbinimo, jų teisių ir problemų sprendimo klausimus;

- organizuoti ir vykdyti prevencinius veiksmus ir tyrimus, siekiant mažinti žalingus įpročius;
- vykdyti sveikatinimo paslaugų poreikio tyrimus, organizuoti veiklas bei iniciatyvas;
- organizuoti sporto, laisvalaikio ir kultūrinės veiklas;
- didinti darbo jėgos kvalifikacijos atitiktį darbo rinkos reikmėms;
- didinti nestacionarių paslaugų prieinamumą socialinės rizikos asmenims, žmonėms su negalia, senyvo amžiaus žmonėms;
- tenkinti kitus viešuosius interesus;
- skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą;
- didinti socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą;
- vykdyti kitą veiklą, kuri neprieštaruoja asociacijos veiklos tikslams.

Kazlų Rūdos miesto 2023 – 2027 metų vietos veiklos grupės plėtros strategija parengta vadovaujantis šiais dokumentais:

1. 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa, patvirtinta Europos Komisijos 2022 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2022) 5742;
2. 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklėmis, patvirtintomis LR finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ su visais pakeitimais;
3. Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1V-672;
4. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis, patvirtintomis LR finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237;
5. 2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros planu, patvirtintu Marijampolės regiono plėtros tarybos 2023 m. vasario 9 d. sprendimu Nr. S-1. Konkrečiai prisidedama prie: tikslo Nr. 1 „Mažinti socialinę atskirtį ir skurdo rizikos lygį“, uždavinio Nr. 1.1. „Pagerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę siekiant geresnių pažeidžiamų asmenų integracijos į visuomenę sąlygų“ bei tikslo Nr. 2 „Pagerinti sąlygas investicijoms ir skatinti ekonominį aktyvumą“, uždavinio Nr. „Skatinti regiono gyventojų ekonominį aktyvumą ir didinti regiono patrauklumą“.
6. Kazlų Rūdos savivaldybės 2021-2027 strateginis plėtros planu, patvirtintu Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos 2021 m. sausio 21 d. sprendimu Nr. TS-6. Konkrečiai prisidedama prie:

II prioriteto „Aktyvi, kūrybiška, sveika ir socialiai atsakinga bendruomenė“, tikslo Nr. 2.3. „Socialinės pagalbos užtikrinimas ir atsakomybės skatinimas“, uždavinio Nr. 2.3.2. „Gerinti socialinių paslaugų kokybę, didinti įvairovę ir užtikrinti pasiekiamumą“, priemonių Nr. 2.3.2.2. „Plėsti nestacionarias socialines paslaugas“, Nr. 2.3.2.3. „Plėsti ir gerinti socialines paslaugas ir jų prieinamumą asmens namuose“, Nr. 2.3.2.6. „Plėtoti socialines paslaugas besilaukiančioms ir vaikus auginančioms šeimoms“, Nr. 2.3.2.8. „Kurti ir plėtoti bendruomenines socialines paslaugas“.

Taip pat prisideda prie to paties prioriteto, tikslo Nr. 2.3. „Socialinės pagalbos užtikrinimas ir atsakomybės skatinimas“, uždavinio Nr. 2.3.3. „Užtikrinti socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį“, priemonės Nr. 2.3.3.4. „Remti ir skatinti bendruomeninius socialinių inovacijų projektus, skirtus socialinei integracijai ir socialinės atskirties mažinimui“.

Taip pat prisideda prie to paties prioriteto, tikslo Nr. 2.5. „Nevyriausybinių sektoriaus bei jaunimo įtraukties didinimas“, uždavinio Nr. 2.5.1. „Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų kokybę ir skatinti jaunimo aktyvumą, iniciatyvumą“, priemonės Nr. 2.5.1.9. „Jaunimo verslumo skatinimas, profesinio orientavimo bei jaunimo praktinių įgūdžių ugdymo vystymas“.

Taip pat prisideda prie to paties prioriteto, tikslo Nr. 2.5. „Nevyriausybinių sektoriaus bei jaunimo įtraukties didinimas“, uždavinio Nr. 2.5.2. „Remti nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų veiklą, iniciatyvas, jų dalyvavimą viešajame valdyme“, priemonės Nr. 2.5.2.5. „Rengti ir įgyvendinti NVO, BO, VVG strategijas/strateginius planus/ politiką“.

7. Kazlų Rūdos savivaldybės 2023–2025 metų strateginio veiklos planu, patvirtintu Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 6 d. sprendimu Nr. TS-7;
8. kitais dokumentais.

Strategija parengta įgyvendinant projektą „Kazlų Rūdos miesto 2023-2027 metų vietos veiklos grupės plėtros strategijos parengimas“ Nr. 11-001-T-0042, kuris finansuojamas iš Europos Sąjungos fondų, Valstybės biudžeto lėšų pagal 2021–2027 metų investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva 4.9 konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“.

Kazlų Rūdos miesto 2023-2027 metų vietos plėtros strategija [siekiama didinti Kazlų Rūdos miesto bendruomenės socialinę įtrauktį, gerinti vietines įsidarbinimo galimybes, skatinti verslumą, verslo kūrimą, bendradarbiavimą bei socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą Kazlų Rūdos mieste](#). Šiuos tikslus numatoma įgyvendinti per 3 uždavinius (1.1. Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, padidinti jų įvairovę; 2.1. Gerinti Kazlų Rūdos miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes, didinti verslumą; 3.1. Organizuoti veiklas, skirtas socialinio verslo kūrimui ir plėtrai Kazlų Rūdos mieste) ir 6 veiksmus. Įgyvendinant projektus, įtraukti į bendruomenės inicijuotą vietos plėtros veiklas numatoma įtraukti ne mažiau kaip 240 dalyvių bei paramą gavusiuose subjektuose (socialinio verslo įmonėse) bus sukurtos ne mažiau nei 2 darbo vietos.

Vietos plėtros strategijos (toliau – VPS) įgyvendinimo vertė – 775 000 Eur (be administravimo lėšų), iš jų 58,65 proc. sudaro Europos socialinio fondo + ir Europos regioninės plėtros fondo, 10,35 proc. LR valstybės biudžeto, 29,5 proc. Kazlų Rūdos savivaldybės biudžeto ir 1,5 proc. privačios lėšos. VPS administruoti papildomai numatyta 106 950 Eur. Įgyvendinant VPS bus laikomasi partnerystės, vyrų ir moterų lygiu galimybių skatinimo, jaunimo nediskriminacijos horizontaliųjų principų.

Vietos plėtros strategijoje numatyti tikslai, uždaviniai ir veiksmai prisideda prie 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“, 4.7 uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ ir 4.9 uždavinio „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“ įgyvendinimo.

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

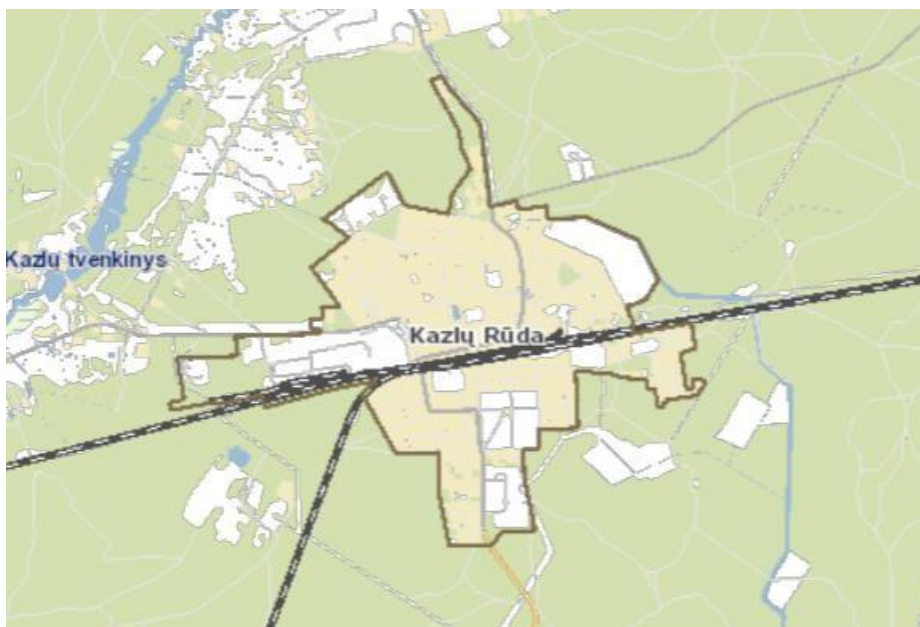
1.1. TERITORIJA

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija yra **Kazlų Rūdos miestas**. Kazlų Rūdos miestas įsikūręs pietinėje Lietuvos dalyje, Marijampolės regione, 27 km į šiaurę nuo Marijampolės miesto. Nuo Kauno Kazlų Rūdos miestą skiria 43 km, o nuo Vilniaus – 137 km. Netoli yra Lietuvos-Lenkijos ir Lietuvos-Kaliningrado srities pasienis.

Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2023 m. sausio 1 d. duomenimis, Kazlų Rūdos miesto teritorija užima 392,28 ha, ją sudaro:

- 258,50 ha (65,9 proc.) – užstatyta teritorija;
- 44,31 ha (11,3 proc.) – miškai;
- 33,54 ha (8,6 proc.) – keliai;
- 29,11 ha (7,4 proc.) – kita žemė;
- 24,75 (6,3) proc. – žemės ūkio naudmenos;
- 2,07 (0,5 proc.) – vandenys.

Toliau pateikiamas Kazlų Rūdos miesto ribų žemėlapis.

1.1.1. pav. Kazlų Rūdos miesto ribos

Šaltinis: *regia.lt*

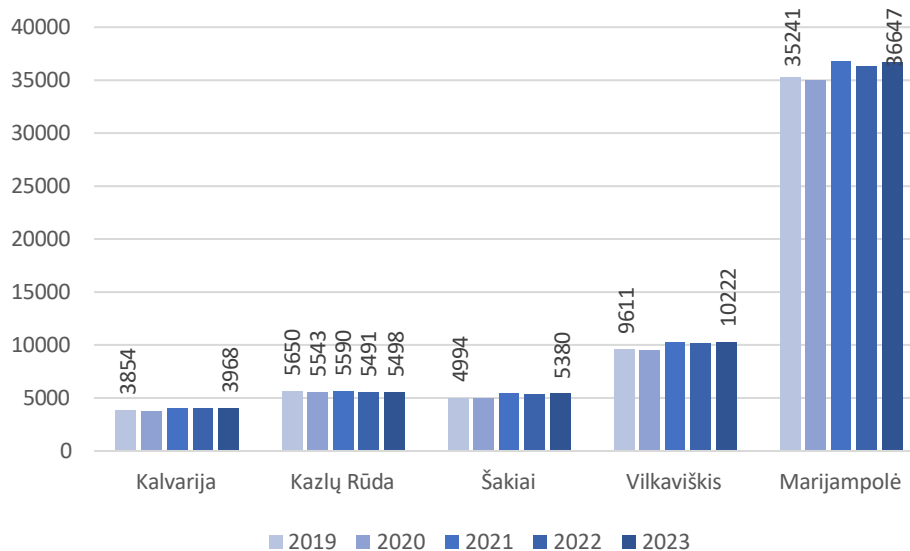
Kazlų Rūdos mieste yra 1 seniūnija, kuri yra suskirstyta į keturias seniūnaitijas: Kazlų Rūdos miesto 1 seniūnaitija (Parko) seniūnaitija; Kazlų Rūdos miesto 2 (Pušų) seniūnaitija; Kazlų Rūdos miesto 3 (Mindaugo) seniūnaitija; Kazlų Rūdos miesto 4 (Liepų) seniūnaitija.

Kazlų Rūdos mieste veikia 3 asmens sveikatos priežiūros įstaigos – VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras, UAB Jūsų sveikata, UAB Šuolis pirmyn; 2 psichikos sveikatos centrai – VšĮ Kazlų Rūdos psichikos sveikatos priežiūros centras, UAB Medgintras; visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga – Kazlų Rūdos savivaldybės visuomenės sveikatos biuras; 4 odontologų kabinetai; gimnazija, 2 progimnazijos, pradinė mokykla

(skyrius), lopšelis/darželis, mokykla-darželis (skyrius), 2 neformaliojo švietimo įstaigos; biblioteka, kultūros centras, muziejus, socialinės paramos centras, slaugos ir globos namai, 2 vaikų dienos centrai bei kt. įstaigos ar jų padaliniai.

1.2. GYVENTOJAI

Vadovaujantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. pradžioje Kazlų Rūdos mieste **gyventojų skaičius** siekė 5 498 asmenis. Kazlų Rūdos m. gyventojų skaičius per paskutinis penkerius metus sumažėjo 2,7 proc., kai šalies miestuose išaugo 4,3 proc.

1.2.1. pav. Gyventojų skaičius dinamika Marijampolės apskrities didžiausiuose mieste, 2019–2023 m. pradžioje, asm.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Lyginant kitus didžiausius Marijampolės apskrities miestus, visuose gyventojų skaičius analizuojamu laikotarpiu augo: Kalvarijos mieste – 3,0 proc. (nuo 3 854 iki 3 968 asm.), Marijampolės mieste – 4,0 proc. (nuo 35 241 iki 36 647 asm.), Vilkaviškio mieste – 6,4 proc. (nuo 9 611 iki 10 222 asm.), Šakių mieste – 7,7 proc. (nuo 4 994 iki 5 380 asm.).

Analizuojant Kazlų Rūdos miesto gyventojų skaičiaus kitimo dinamiką matyti, jog 2021 m. gyventojų skaičius Kazlų Rūdos mieste paauugo. Tam įtakos turėjo 2020 m. prasidėjusi COVID-19 pandemija, dėl kurios įtakos į Kazlų Rūdos miestą (kaip ir į kitus Lietuvos miestus ir rajonus) grįžo iki tol užsienyje ar kituose Lietuvos rajonuose gyvenę asmenys.

Kazlų Rūdos miesto 2023-2027 m. vietos plėtros strategija skirta daugiau nei vienai tikslinei grupei. Numatytos strategijos **tikslinės grupės**:

- **nedirbantis, nestudijuojantis, nesimokantis, mažiau galimybių turintis jaunimas** – numatoma vykdyti socialinės atskirties mažinimą, per sociokultūrines veiklas, darbo praktinių įgūdžių stiprinimą;
- **bedarbiai¹, kiti ekonomiškai neaktyvūs asmenys²** – tikslinės grupės socialinės integracijos skatinimas

¹ Asmuo, įsiregistravęs Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nustatyta tvarka įgijęs bedarbio statusą arba turintis sustabdytą bedarbio statusą.

² Asmuo, kuris nėra Užimtumo tarnyboje registruotas kaip bedarbio statusą ar sustabdytą bedarbio statusą turintis asmuo.

numatomas per įsidarbinimo, verslumo įgūdžių stiprinimą;

- **neįgalieji³, senyvo amžiaus asmenys⁴** – prie tikslinės grupės socialinės įtraukties numatoma prisidėti per vykdomą socialinės atskirties mažinimą, socialinių paslaugų teikimą ir sociokultūrinę integraciją. Neįgaliems asmenims socialinė integracija taip pat galima per įsidarbinimo, verslumo įgūdžių stiprinimą.
- **kiti socialinę atskirtį patiriantys asmenys** (daugiavaikių šeimų nariai; likę be tėvų globos vaikai; socialinės rizikos šeimos; socialinės rizikos vaikai ir suaugę; nepasiturintys asmenys ir šeimos; pabėgėliai; ir kiti) –tikslinę grupę numatoma įtraukti per vykdomą socialinės atskirties mažinimą, per socialines ir sociokultūrinės veiklas;
- **socialinio verslo atstovai, jauno verslo atstovai** – juridiniai asmenys jau vykdytys ar planuojantys pradėti verslą, taip pat socialinio verslo steigėjai ar vystytojai, kuriantys paslaugas ar darbo vietas sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms.

Numatoma, jog į veiklas kartu su tikslinėmis grupėmis bus įtraukti ir kiti miesto bendruomenės nariai, taip mažinant tikslinių grupių stigmatizavimą (žmogaus orumą žeminančių etikečių klijavimą) ir sudarant sąlygas tikslinių grupių asmenims užmegzti draugiškus ryšius su bendruomenės nariais.

³ T.y. asmenys, kuriems pagal Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą yra nustatytas neįgalumo lygis arba 55 procentų ir mažesnis darbingumo lygis, arba specialiųjų poreikių lygis.

⁴ T. y. senatvės pensijos amžiaus asmenys.

2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

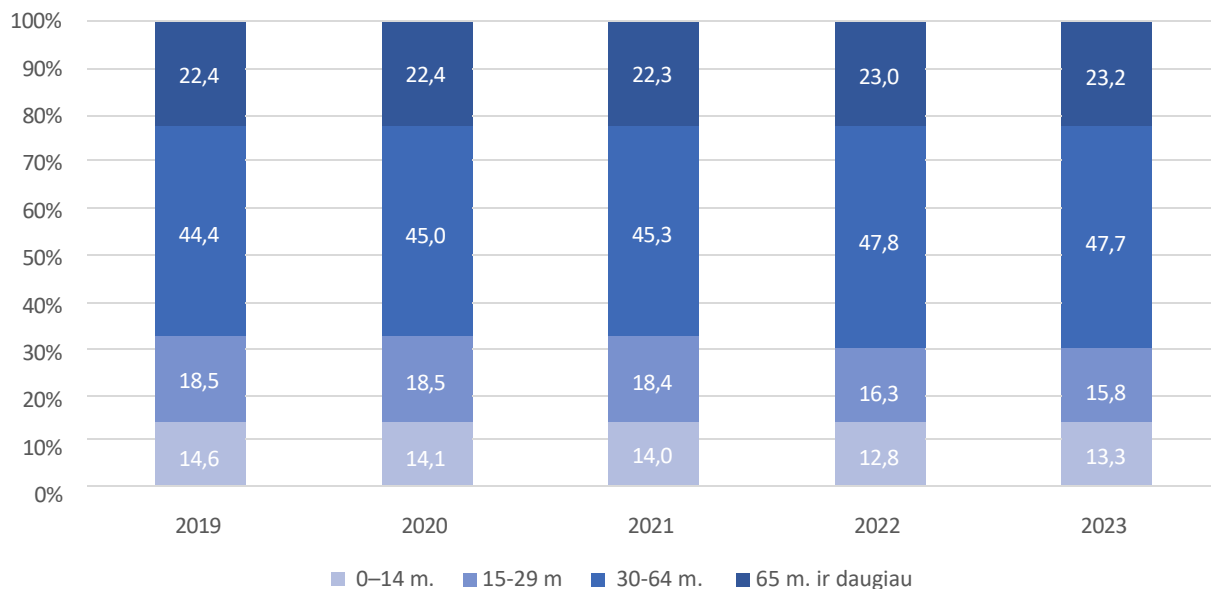
2.1. POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

2.1.1. DEMOGRAFINĖ APLINKA

Gyventojų skaičiaus pokyčiams įtakos turi kelios priežastys: visuomenės amžiaus pokyčiai, natūrali gyventojų kaita, gyventojų migracija.

Vertinant [gyventojų sudėtis pagal amžių](#), vadovaujantis Valstybės duomenų agentūros duomenis, 2023 m. pradžioje Kazlų Rūdos mieste gyveno:

- **0–14 m.** – 733 gyventojai arba 13,3 proc. visų gyventojų (2019 m. – 825 asm. arba 14,6 proc.);
- **15-29 m.** – 869 gyventojai arba 15,8 proc. visų gyventojų (2019 m. – 1 046 asm. arba 18,5 proc.);
- **30-64 m.** – 2 620 gyventojų arba 47,7 proc. visų gyventojų (2019 m. – 2 511 asm. arba 44,4 proc.);
- **65 m. ir daugiau** – 1 276 gyventojai arba 23,2 proc. visų gyventojų (2019 m. – 1 268 asm. arba 22,7 proc.).

2.1.1.1. pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes Kazlų Rūdos m. 2019–2023 m. pradžioje, proc.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

2023 m. pradžioje Kazlų Rūdos mieste vaikai (0-14 m.) sudarė 13,3 proc. visų Kazlų Rūdos miesto gyventojų. 2023 m. lyginant su baziniais 2019 m. šis rodiklis sumažėjo 1,3 proc., tačiau 2023 m. lyginant su 2022 m. pastebimas 0,5 proc. 0-14 m. amžiaus grupės vaikų skaičiaus dalies augimas. 2019-2023 m. laikotarpiu 15-29 m. gyventojų dalis Kazlų Rūdos mieste taip pat mažėjo – 2,7 proc. Priešingos tendencijos stebimos analizuojant **30-64 m. amžiaus gyventojų grupę** – šios amžiaus grupės asmenų dalis 2019-2023 m. išaugo 3,3 proc. Taip pat pensinio amžiaus grupės gyventojų dalis 2023 m. lyginant su 2019 m. padidėjo 0,8 proc. Duomenys rodo, kad Kazlų Rūdos miesto gyventojai sensta.

Lyginant 2023 m. Kazlų Rūdos miesto gyventojų pasiskirstymą pagal amžių su kitais didžiausiais Marijampolės apskr. miestais, Kazlų Rūdos mieste gyvena beveik didžiausia pensinio amžiaus gyventojų dalis – 23,2 proc., (kituose miestuose – 19,3-22,7 proc.), tik Vilkaviškio mieste ši amžiaus grupė sudaro didesnę dalį – 25,1 proc.

2.1.1.1. lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2023 m. pradž., proc.

Metai/ Administracinė teritorija	0–14 m.	15-29 m.	30-64 m.	65 m. ir daugiau
Kalvarija	14,4	18,3	48,0	19,3
Kazlų Rūda	13,3	15,8	47,7	23,2
Marijampolė	13,6	15,3	50,2	20,9
Šakiai	13,7	16,1	47,5	22,7
Vilkaviškis	11,9	15,9	47,1	25,1

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Prie gyventojų skaičiaus pokyčio Kazlų Rūdos mieste prasideda ir migracijos tendencijos. Bendra vidaus ir tarptautinė migracija Kazlų Rūdos mieste 2018 – 2020 m. buvo neigiama. Analizuojamu laikotarpiu šalyje neto migracija buvo teigiama nuo 2019 m., **Kazlų Rūdos savivaldybėje teigiama neto migracija fiksuojama nuo 2021 m.**, Šakių mieste – nuo 2022 m.

2.1.1.2. lentelė. Gyventojų migracija 2018–2022 m.

Teritorija		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Lietuvos Respublika	Atvyko	105 090	113 232	113 691	109 601	179 296
	Išvyko	108 382	102 438	93 698	89 948	107 199
	Neto	-3 292	10 794	19 993	19 653	72 097
Kazlų Rūdos sav.	Gyv. sk.	11 493	11 339	11 054	10 959	10 908
	Atvyko	419	447	390	439	541
	Išvyko	621	511	461	408	462
	Neto	-202	-64	-71	31	79
Kazlų Rūda*	Gyv. sk.	5 650	5 543	5 590	5 491	5 498
	Atvyko	206	219	197	220	273
	Išvyko	305	250	233	204	233
	Neto	-100	-31	-36	16	40
Šakiai*	Gyv. sk.	4 994	5 004	5 462	5 351	5 380
	Atvyko	148	138	139	147	217
	Išvyko	232	214	205	193	22
	Neto	-83	-76	-66	-47	195

* Miestų duomenys apskaičiuoti pagal rajono ir miesto gyventojų skaičiaus proporciją (Kazlų Rūdos: 2019 pradž. – 49,2 proc., 2020 pradž. – 48,7 proc., 2021 pradž. – 49,4 proc., 2022 pradž. – 51,8 proc., 2023 pradž. – 50,4 proc.).

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

2022 m. Kazlų Rūdos mieste užregistruoti 40 naujagimiai. 2018–2022 m. Kazlų Rūdos mieste gimusiųjų skaičius mažėjo 9,1 proc., Kazlų Rūdos sav. – 14,4 proc., šalyje – 21,6 proc.

2.1.1.3. lentelė. Gimstamumo ir mirštamumo statistika 2018–2022 m., asm.

Metai/ Administracinė teritorija	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis m., lyginant 2018 m. ir 2022 m., proc
-------------------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---

Gimusiųjų skaičius						
Lietuvos Respublika	28 149	27 393	25 144	23 330	22 068	-21,6
Kazlų Rūdos sav.	111	98	82	75	95	-14,4
Kazlų Rūda	44	38	37	32	40	-9,1
Mirusiųjų skaičius						
Lietuvos Respublika	39 574	38 281	43 547	47 746	42 884	8,4
Kazlų Rūdos sav.	180	188	211	201	207	15,0
Kazlų Rūda	91	95	112	111	115	26,4

Kitų miestų statistika neprieinama, todėl neanalizuojama

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra ir Kazlų Rūdos savivaldybės administracija

2022 m. Kazlų Rūdos mieste užregistruoti 115 mirusieji. 2018–2022 m. Kazlų Rūdos mieste mirusiųjų asmenų skaičius augo 26,4 proc., Kazlų Rūdos sav. – 15,0 proc., šalyje – 8,4 proc.

2022 m. vasario mėn. prasidėjus karo veiksmas Ukrainoje į Lietuvą per metus atvyko apie 76 tūkstančiai nuo karo bėgančių ukrainiečių. Registracijos centre Marijampolėje užsiregistravo apie 1 056 nuo karo bėgančių ukrainiečių, dalis žmonių apsigyveno Kazlų Rūdos mieste (penkerių metų laikotarpio statistika apie karo pabėgėlius nėra prieinama).

2.1.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA

Socialinė aplinka. Socialinėmis paslaugomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime.

Kazlų Rūdos mieste tiek savivaldybėje socialinės paslaugos teikiamos vadovaujantis Socialinių paslaugų planu. Socialinės paslaugų įstaigos, veikiančios Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje, gali būti pavaldžios LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pačiai Kazlų Rūdos savivaldybei (biudžetinės įstaigos), gali būti viešosios įstaigos bei nevyriausybinių organizacijų įsteigtos įstaigos.

Kazlų Rūdos mieste veikia šios socialinių paslaugų įstaigos:

- **1 socialinės paramos centras:** VšĮ Kazlų Rūdos socialinės paramos centras;
- **2 vaikų dienos centrai:** VšĮ Kazlų Rūdos vaikų dienos centras (padalinys Kazlų Rūdos mieste: „Spindulėlis“), Carito vaikų dienos centras „Šypsniukas“;
- **6 kitos socialinių paslaugų įstaigos:** VšĮ Kazlų Rūdos slaugos ir globos namai, Kazlų Rūdos savivaldybės neįgaliųjų draugija, Vilkaviškio Vyskupijos Kazlų Rūdos Caritas, Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija, Kazlų Rūdos trečiojo amžiaus universitetas, Kazlų Rūdos senjorų klubas.

Kazlų Rūdos savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų plane išskiriama, jog vertinant Kazlų Rūdos savivaldybės socialinę demografinę situaciją, prioritetinės socialinių paslaugų rūšys: nestacionarių socialinių paslaugų teikimas, siekiant sumažinti ilgalaiškės socialinės globos institucijoje poreikį; socialinės priežiūros paslaugų teikimas, senyvo amžiaus vienišiams asmenims, socialinę atskirtį patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams bei socialinės rizikos asmenims; dienos socialinės globos (asmens namuose) paslaugos suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims.

Vadovaujantis atilktu gyventojų poreikių tyrimu 52,4 % apklaustųjų pažymėjo, kad Kazlų Rūdos mieste trūksta (balsavusieji pažymėjo, jog šių paslaugų „labai trūksta“ ar „labiau trūksta negu pakanka“) *socialinių ir sociokultūrinių paslaugų vaikams ir jaunimui*; 42,7 % apklaustųjų pažymėjo, kad Kazlų Rūdos mieste trūksta *kitų*

socialinių paslaugų (tarpininkavimas, informavimas, maitinimas, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir pan.); 39,8 % apklaustųjų pažymėjo, kad Kazlų Rūdos mieste trūksta *specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems asmenims (psichosocialinės ir intensyvaus krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, pagalbos į namus ir kt.)*; taip pat 39,8 % apklaustųjų pažymėjo, kad Kazlų Rūdos mieste trūksta *psichologinės pagalbos, konsultavimo ir savipagalbos grupių*.

Vadovaujantis aukščiau pateikta Kazlų Rūdos savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų plano informacija bei atlikta gyventojų poreikių tyrimu galima teigti Kazlų Rūdos mieste **nepakankamai užtikrinamas socialinių paslaugų prieinamumas, įvairovė**.

Kazlų Rūdos mieste 2022 m. buvo 475 **asmenys su negalia**. Vertinant pagal atskiras amžiaus grupes, išskiriama, jog tiek **vaikų su negalia, tiek darbingo bei pensinio amžiaus asmenų su negalia Kazlų Rūdos mieste 2018–2022 m. mažėjo**.

2.1.2.1. lentelė. Asmenys, kuriems nustatyta negalia, 2018–2022 m., asm.

Metai/ Administracinė teritorija	2018 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis m., lyginant 2018 m. ir 2022 m., proc
Lietuvos Respublika	Vaikai	14 992	15 359	15 259	15 269	16 031	6,9
	Darbingo amž.	n.d.	130 002	153 651	147 456	146 706	-
	Pensinio amž.	n.d.	62684	60 668	58 610	605 526	-
Kazlų Rūdos sav.	Vaikai	78	74	71	68	67	-14,1
	Darbingo amž.	693	664	635	620	623	-10,1
	Pensinio amž.	281	532	228	238	251	-10,7
Kazlų Rūda*	Vaikai	38	36	36	34	34	-10,5
	Darbingo amž.	341	325	321	311	314	-7,9
	Pensinio amž.	138	260	115	119	127	-8,0

* Miesto duomenys apskaičiuoti pagal rajono ir miesto gyventojų skaičiaus proporciją

Kitų miestų statistika neprieinama, todėl neanalizuojama

Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija⁵

Valstybės duomenų agentūros duomenimis 2018–2022 m. **socialinių pašalpų gavėjų** skaičius šalyje mažėjo (-9,3 proc.). Tačiau Kazlų Rūdos savivaldybės duomenimis 2018–2022 m. socialinių pašalpų gavėjų tiek Kazlų Rūdos sav. (3,4 proc.) tiek Kalų Rūdos mieste (5,9 proc.) augo.

2.1.2.2. lentelė. Socialinių pašalpų gavėjų skaičius, 2018–2022 m., asm.

Metai/ Administracinė teritorija	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis m., lyginant 2018 m. ir 2022 m., proc
Lietuvos Respublika	71213	64 604	56039	66597	64568	-9,3
Kazlų Rūdos sav.	622	550	539	547	643	3,4
Kazlų Rūda	306	269	273	274	324	5,9

* Miestų duomenys apskaičiuoti pagal rajono ir miesto gyventojų skaičiaus proporciją

Kitų miestų statistika neprieinama, todėl neanalizuojama

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra ir Kazlų Rūdos savivaldybės administracija

Vadovaujantis Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos duomenimis, 2018–2022 m. **pinginės socialinės paramos** poreikis Kazlų Rūdos miesto auga – analizuojamu laikotarpiu būsto šildymo išlaidų ir išlaidų vandeniui

⁵ <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/neigaliuju-socialine-integracija/statistika-2?lang=lt>

kompensavimo gavėjų skaičius išaugo 20,1 proc., o paramos mokinio reikmėmis gavėjų skaičius analizuojamu laikotarpiu išaugo 15,3 proc.

2.1.2.3. lentelė. Piniginės socialinės paramos gavėjų skaičius Kazlų Rūdos mieste, 2018-2022m., asm.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis m., lyginant 2018 m. ir 2022 m., proc
Būsto šildymo išlaidų ir išlaidų vandeniui kompensavimas	447	411	428	504	537	20,1
Parama mokinio reikmenims	144	140	114	125	166	15,3

*Kitų miestų ir šalies statistika neprieinama, todėl neanalizuojama
Šaltinis: Kazlų Rūdos savivaldybės administracija

Vadovaujantis Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos duomenimis, 2018–2022 m. Kazlų Rūdos mieste išaugo daugiavaikių šeimų skaičius (1,7 proc.), tačiau sumažėjo likusių be tėvų globos vaikų skaičius (-57,4 proc.), taip pat mažėjo socialinės rizikos šeimų skaičius (-15,4 proc.) bei šiose šeimose augančių vaikų skaičius (36,0 proc.).

2.1.2.4. lentelė. Galimai socialinę atskirtį patiriančių grupių Kazlų Rūdos mieste statistika, 2018-2022m., asm.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis m., lyginant 2018 m. ir 2022 m., proc
Daugiavaikių šeimų skaičius	462	483	471	455	470	1,7
Likusių be tėvų globos vaikų skaičius	68	66	55	40	29	-57,4
Socialinės rizikos šeimų skaičius	65	65	75	66	55	-15,4
Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	161	154	162	139	103	-36,0

*Kitų miestų ir šalies statistika neprieinama, todėl neanalizuojama
Šaltinis: Kazlų Rūdos savivaldybės administracija

Kultūra. Kazlų Rūdos mieste 2023 m. pradžioje veiklą vykdo 3 savivaldybės kultūros įstaigos:

- Kazlų Rūdos savivaldybės kultūros centras;
- Kazlų Rūdos miško muziejus;
- Kazlų Rūdos Jurgio Dovydaičio viešoji biblioteka.

Analizuojant su kultūra susijusią statistiką išskiriama, jog Kazlų Rūdos mieste 2022 m. buvo 9 meno mėgėjų kolektyvai. Šis rodiklis nesumažėjo nuo 2018 m. Panašaus dydžio mieste Kalvarijoje (vertinant gyventojų skaičių) analizuojamu laikotarpiu taip pat buvo panašus meno mėgėjų kolektyvų skaičius – 10.

2.1.2.5. lentelė. Meno kolektyvų skaičius 2018–2022 m., vnt.

Teritorija	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Kazlų Rūdos sav.	16	17	16	17	18
Kalvarijos r. sav.	18	18	17	17	19

Kazlų Rūda	9	9	8	9	9
Kalvarija	10	10	10	10	n.d.*

*2022 metų Kultūros centro veiklos ataskaitoje duomenys neišskirti

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra ir Kultūros centrų 2018-2022 m. veiklos ataskaitos

Esamas kultūros centro meno kolektyvų spektras sudaro palankias sąlygas sociokultūrinių paslaugų kūrimui ir plėtrai, kurios prisidėtų prie socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių miesto gyventojų įtraukties, efektyvesnio socialinių problemų sprendimo, jų socialinės integracijos didinimo.

Bendruomenės ir nevyriausybines organizacijos. **Bendruomenė** – žmonių grupė, kurią sieja emociniai ryšiai ir bendrumo jausmas. Organizuotos bendruomenės yra vienas iš pagrindinių atviros visuomenės veiksmų. 2023 m. pradžioje Kazlų Rūdos mieste veikė 2 - Kazlų Rūdos bendruomenė ir Asociacija Kazlų Rūdos tėvų bendruomenė „Vėtrungė“.

Nevyriausybė organizacija (toliau – NVO) – tai nepriklausomi nuo valstybės ar savivaldybės institucijų ir pelno savo dalyviams neskirstantys privatūs juridiniai asmenys, kurie savo tikslų siekia pagal iš esmės nustatytą vidaus tvarką ir kurių nariais arba dalyviais tampama ne dėl įstatymų reikalavimų arba kitų esminių objektyvių aplinkybių.

2023 m. pradžioje Kazlų Rūdos mieste buvo registruota 20 NVO:

Sporto srityje (4):

- Kazlų Rūdos sveikuolių klubas ATGAJA
- Kazlų Rūdos badmintono klubas „Aura“
- Kazlų Rūdos neįgaliųjų sporto klubas
- Futbolo klubas Kazlų Rūda

Kultūros srityje (4):

- Vėšl „Stiklo namai“
- Kazlų Rūdos folkloro ansamblis „Sūduonia“
- Kazlų Rūdos muzikos klubas
- Kazlų Rūdos savivaldybės kultūros ir meno draugija "Smėlis"

Socialinėje srityje (3):

Kazlų Rūdos savivaldybės neįgaliųjų draugija
 Asociacija Kazlų Rūdos tėvų bendruomenė „Vėtrungė“
 Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija

Kitose srityse (9):

- Kazlų Rūdos trečiojo amžiaus universitetas
- Kazlų Rūdos senjorų klubas
- Asociacija „Keturkojo draugas“
- Asociacija „Šilo šauliai“
- Veiklos grupė „Draugystės tiltai“
- Kazlų Rūdos bronchinės astmos klubas „Lengvumas“
- Kazlų Rūdos vaikų klubas „Rojaus obuoliukai“
- Kazlų Rūdos žvejų mėgėjų klubas
- Visuomeninė organizacija „Kazlų Rūdos verslininkų klubas“

Kazlų Rūdos mieste veiklą vykdo 1 vietos veiklos grupė – Kazlų Rūdos miesto vietos veiklos grupė.

Kazlų Rūdos savivaldybėje veikia **NVO taryba**, kurios veiklos tikslas – skatinti nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų dalyvavimą nustatant, formuojant ir įgyvendinant nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politiką savivaldybėje, stiprinti bendradarbiavimą tarp Savivaldybės institucijų, įstaigų, bendruomeninių ir nevyriausybinių organizacijų.

NVO suvokiamos kaip visuomenės iniciatyvumo katalizatorius, kuris užima tarpinę grandį tarp valdžios ir žmonių, gali daryti įtaką valdžios priimamiems sprendimams bei kartu su valstybės pagalba užtikrinti gyventojų gerovę.

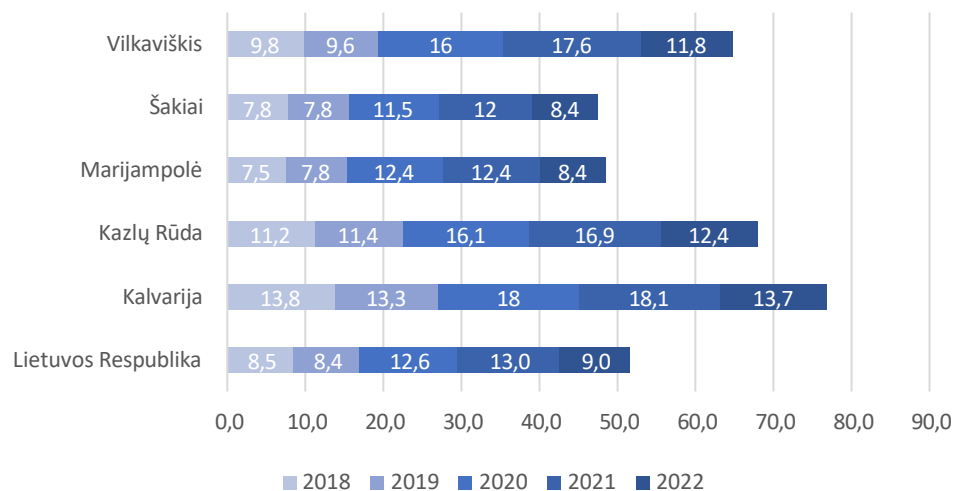
Apibendrinant galima teigti, **jog Kazlų Rūdos mieste veikia įvairus nevyriausybinių organizacijų tinklas, teikiantis įvairias socialines ir sociokultūrines paslaugas**. Visgi nedarbas, gyventojų senėjimas didina socialinių paslaugų poreikį, tad svarbu daugiau dėmesio skirti socialinių paslaugų teikimui ir naujų paslaugų kūrimui, atliepiant vietos gyventojų poreikius.

Jaunimo politika. Kazlų Rūdos mieste veikia **jaunimo reikalų taryba**, kurią sudaro 12 narių. Jaunimo reikalų tarybos ilgalaikis tikslas yra užtikrinti jaunų žmonių dalyvavimą sprendžiant svarbius jaunimo klausimus.

Kazlų Rūdos sav. administracijoje įsteigta **jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė**, kurios funkcijos – rengti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoti jaunų žmonių ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, taip pat koordinuoti savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje ir vykdyti kitą veiklą, susijusią su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.

2.1.3. EKONOMINĖ APLINKA

Nedarbo lygis. Kazlų Rūdos miesto nedarbo lygio statistika nėra prieinama. Kadangi savivaldybių nedarbo lygis vertinamas procentine išraiška, daroma prielaida, kad savivaldybės centruose nedarbo lygis yra panašus kaip visoje savivaldybėje. Vadovaujantis šia prielaida, Kazlų Rūdos mieste **nedarbo lygis 2022 m. siekė 12,4 proc. ir buvo vienas didžiausias** lyginant su kitais Marijampolės apskrities miestais (Kalvarija – 13,7 proc., Vilkaviškis – 11,8 proc., Šakiai – 8,4 proc., Marijampolė – 8,4 proc.).

2.1.3.1. pav. Nedarbo lygis ir jo dinamika 2018–2022 m., proc.

Šaltinis: Sudaryta rengėjų pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis

Kazlų Rūdoje esant vienam didžiausių nedarbo lygių rodiklių, asmenys, negebantys susirasti ar išlaikyti darbą ir taip užtikrinti sau ar savo šeimai pajamų šaltinio, tampa socialinių pašalpų gavėjais.

Vidutinis metinis jaunų (16-29 m.) bedarbių proc. nuo 16-29 m. gyventojų. Kazlų Rūdos miesto jaunimo nedarbo lygio statistika nėra prieinama. Kadangi savivaldybių vidutinis metinis jaunų (16-29 m.) bedarbių proc. nuo 16-29 m. gyventojų vertinamas procentine išraiška, daroma prielaida, kad savivaldybės centruose vidutinis metinis jaunų (16-29 m.) bedarbių proc. nuo 16-29 m. gyventojų yra panašus kaip visoje savivaldybėje. Vadovaujantis šia prielaida, Kazlų Rūdos mieste Vidutinis metinis jaunų (16-29 m.) bedarbių proc. nuo 16-29 m. gyventojų 2022 m. siekė 5,0 proc. ir buvo vidutinis lyginant su kitais Marijampolės apskrities miestais (didesnis rodiklis buvo Kalvarijoje. – 5,6 proc., Vilkaviškyje sav. – 6,6 proc.). Bendroje statistikoje išskirtinai didelis jaunimo nedarbas buvo 2020 m. ir 2021 m, kurį lėmė COVID pandemijos sukeltos pasekmės.

2.1.3.1. lentelė. Vidutinis metinis jaunų (16-29 m.) bedarbių proc. nuo 16-29 m. gyventojų, 2018-2022m., proc.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
<i>Lietuvos Respublika</i>	2,1	5,5	10,5	10,9	6,7
<i>Kalvarija*</i>	5,8	6,5	12,1	11,7	5,6
<i>Kazlų Rūda*</i>	5,1	5,1	9,4	9,4	5,0
<i>Marijampolė*</i>	4,6	4,6	10,0	9,3	4,9
<i>Šakiai*</i>	3,1	3,2	6,8	6,1	4,4
<i>Vilkaviškis*</i>	6,0	6,1	11,8	11,9	6,6

* Miesto jaunimo nedarbo lygio statistika nėra prieinama, daroma prielaida, kad savivaldybės centruose vidutinis metinis jaunų (16-29 m.) bedarbių proc. nuo 16-29 m. gyventojų yra panašus kaip visoje savivaldybėje. Šaltinis: sudaryta rengėjų pagal Užimtumo tarnybos duomenis

Pagal Valstybinės duomenų agentūros duomenis 2019 m. pradž. Kazlų Rūdos mieste gyveno 1046 asm. 15-29 m., 2020 m. pradž. – 1026 asm., 2021 m. pradž. – 936 asm., 2022 m. pradž. – 932 asm. 2023 m. pradž. – 869 asm.

Siekiant įvertinti apytikslį tikslinės grupės (nedirbantis, nestudijuojantis, nesimokantis, mažiau galimybių turintis jaunimas) dydį, 15-29 m. amžiaus gyventojų skaičius (vertinama nuo 15 m., nes nuo 16 m. statistika

nėra prieinama) dauginamas iš vidutinio atitinkamo metų vidutinio jaunų (16-29 m.) bedarbių proc. Atitinkamai Kazlų Rūdos mieste 2018 m. buvo apie 53 jaunų bedarbių, 2019 – apie 52 asm., 2020 m. – apie 88 asm., 2021 m. – 88 apie asm., 2022 m. – apie 43 asm.

Bedarbystė. Bedarbių skaičiaus statistika taip pat nėra prieinama miesto mastu, todėl miesto duomenys apskaičiuoti pagal rajono ir miesto gyventojų skaičiaus proporciją.

2.1.3.2. lentelė. Vidutinis metinis bedarbių skaičius 2018–2022 m., asm.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
<i>Lietuvos Respublika</i>	148 242	144 898	216 187	225 225	157 774
<i>Kazlų Rūdos sav.</i>	794	787	1 096	1 147	742
<i>Kazlų Rūda *</i>	391	383	541	594	374

* Miesto duomenys apskaičiuoti pagal rajono ir miesto gyventojų skaičiaus proporciją

Kitų miestų statistika neprieinama, todėl neanalizuojama

Šaltinis: sudaryta rengėjų pagal Užimtumo tarnybos duomenis

Lyginat Kazlų Rūdos miesto vidutinį metinį bedarbių skaičiaus pokytį su Lietuvos Respublikos rodikliu (kitų mažų miestų bedarbių statistika viešai neprieinama), pastebima, kad vidutinis metinis bedarbių skaičius 2020 m. ir 2021 m. augo, o 2022 m. sumažėjo.

Bedarbystė, ekonominis neaktyvumas itin paveikia asmens gyvenimo būdą, tad dažnai su bedarbyste susiduriantys asmenys tampa ir kitos socialinės atskirties grupės (-ių) nariai: sergantieji priklausomybės ligomis, benamiai, riziką patiriančių šeimų nariai ir pan.

Veršlumas. Veikiančių ūkio subjektų skaičius Kazlų Rūdos mieste 2019–2023 m. laikotarpiu (vertinant metų pradžios duomenis) augo 14,2 proc. Šalyje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus augimo tempai buvo greitesni (atitinkamai siekė 16,5 proc.).

Vertinant veikiančių ūkio subjektų skaičius 1000 gyventojų išskiriama, kad 2023 m. pradž. šis rodiklis Kazlų Rūdos mieste buvo 26,4, kai šalyje tuo pačiu metu 42,9.

2.1.3.3. lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius 2019-2023 m. pradž., vnt.

	2019 m. pradž.	2020 m. pradž.	2021 m. pradž.	2022 m. pradž.	2023 m. pradž.
<i>Veikiančių ūkio subjektų skaičius</i>					
<i>Lietuvos Respublika</i>	105 093	107 444	108 258	113 516	122 458
<i>Kalvarijos sav.</i>	172	183	199	201	220
<i>Kazlų Rūdos sav.</i>	258	269	251	263	288
<i>Marijampolės sav.</i>	1 699	1742	1741	1769	1 899
<i>Šakių r. sav.</i>	559	570	560	584	625
<i>Vilkaviškio r. sav.</i>	620	618	625	627	692
<i>Kazlų Rūda*</i>	127	132	127	132	145
<i>Veikiančių ūkio subjektų skaičius 1000 gyventojų</i>					
<i>Lietuvos Respublika</i>	37,6	38,5	38,5	40,5	42,9
<i>Kalvarijos sav.</i>	16,5	18,0	19,7	20,3	22,3
<i>Kazlų Rūdos sav.</i>	22,4	23,7	22,7	24,0	26,4

<i>Marijampolės sav.</i>	31,4	32,4	31,7	32,6	34,8
<i>Šakių r. sav.</i>	20,4	21,3	20,8	22,2	24,1
<i>Vilkaviškio r. sav.</i>	17,6	17,8	17,7	17,9	20,1
Kazlų Rūda*	22,5	23,8	22,7	24,0	26,4

*Miesto duomenys apskaičiuoti pagal rajono ir miesto gyventojų skaičiaus proporciją.

Kitų miestų statistika neprieinama, todėl neanalizuojama

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Kazlų Rūdos mieste, kaip ir visoje Lietuvoje, dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas, kuris yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo bei konkurencingumo veiksnių, turintis esminį poveikį ne tik atskirų vietovių, bet ir bendrai Lietuvos ūkio raidai, naujų darbo vietų kūrimui ir socialiniam stabilumui. 2023 m. pradž. Kazlų Rūdos mieste veikė 105 mažos ir vidutinės įmonės, tai sudarė apie 72,4 proc. visų veikusių ūkio subjektų, šalyje mažos ir vidutinės įmonės sudarė 81,7 proc. 2023 m. pradžios duomenis lyginant su 2019 m. pradž. duomenimis, Kazlų Rūdos miesto mažų ir vidutinių įmonių skaičius išaugo 16,7 proc., šalyje 18,4.

2.1.3.4. lentelė. Veikiančios mažos ir vidutinės įmonės, 2019–2023 m. pradž., vnt.

Teritorija	2019 m. pradž.	2020 m. pradž.	2021 m. pradž.	2022 m. pradž.	2023 m. pradž.
<i>Lietuvos Respublika</i>	84 510	86 738	87 284	92 628	100 045
<i>Kazlų Rūdos sav.</i>	183	191	179	195	208
<i>Kalvarijos r. sav.</i>	24	133	146	151	162
Kazlų Rūda*	90	93	91	98	105

*Miesto duomenys apskaičiuoti pagal rajono ir miesto gyventojų skaičiaus proporciją.

Kitų miestų statistika neprieinama, todėl neanalizuojama

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Savarankiškai dirbantys asmenys. Individualią veiklą vykdančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą Kazlų Rūdos mieste 2019–2023 m. laikotarpiu (vertinant metų pradžios duomenis) mažėjo 10,5 proc. Šalyje Individualią veiklą vykdančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą skaičius analizuojamu laikotarpiu taip pat mažėjo (4,4 proc.).

2.1.3.5. lentelė. Individualią veiklą vykdančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą 2019–2023 m. pradž., asm.

	2019 m. pradž.	2020 m. pradž.	2021 m. pradž.	2022 m. pradž.	2023 m. pradž.
<i>Lietuvos Respublika</i>	103 713	105 107	96 094	91 185	99 193
<i>Kazlų Rūdos sav.</i>	310	292	246	231	272
Kazlų Rūda*	153	143	124	116	137

*Miesto duomenys apskaičiuoti pagal rajono ir miesto gyventojų skaičiaus proporciją.

Kitų miestų statistika neprieinama, todėl neanalizuojama

Šaltinis: Valstybinė mokesčių inspekcija

Socialinis verslas. Socialinio verslo įmonių Kazlų Rūdos mieste nėra. Socialinio verslo įkūrimas ir vystymas leistų daryti didesnę poveikį vietos plėtros teritorijoje esančioms socialinės atskirties asmenų grupėms, todėl reikalinga skleisti informaciją apie tokią verslo formą, rodyti pavyzdžius, mokyti ir remti socialinį verslą kuriančius asmenis.

Vadovaujantis Rasos Bartkutės, Vitalijos Skėruvienės tyrimu „Socialinio verslo iššūkiai Lietuvoje“ Lietuvos socialinio verslo atstovai esminiais iššūkiais laiko teisinio reguliavimo sistemos spragas.⁶ Socialinio verslo teisinio reglamentavimo stoka trukdo socialinio verslo plėtrą ir vystymąsi Lietuvoje, nors būtent socialinio verslo vystymasis sietinas tiek su darniu vystymusi, tiek su socialine partneryste, tiek su tolydžiu Lietuvos regiono vystymusi.

Verslo rėmimas. Kazlų Rūdos sav. veikia Kazlų Rūdos savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų rėmimo darbo grupė, kuri 2020 m. parengė Kazlų Rūdos savivaldybės smulkus ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programą (toliau – Programa). Pagrindinis Programos tikslas – remti verslą, skatinti gyventojų verslumą ir jų darbinę veiklą, gerinti verslo aplinką, pritraukti investicijas į Kazlų Rūdos savivaldybę. Programos uždaviniai: 1. didinti vietos gyventojų užimtumą; 2. sudaryti kuo palankesnes sąlygas plėtoti smulkųjų verslų kuriant naujas darbo vietas ir siekiant išlaikyti esamas; 3. skatinti vietos gyventojų verslumą. Paramos gavėjui per kalendorinių metų gali būti suteikiama iki 4 000 Eur parama.

Visgi Kazlų Rūdos mieste **trūksta priemonių, kurios būtų skirtos verslo kūrimui ir plėtrai, gyventojų verslumui skatinti, darbo vietų kūrimui.** Šie poreikiai itin atsispindi Kazlų Rūdos miesto situacijos ir gyventojų poreikių tyrime, kadangi net 74,8 % apklaustųjų pažymėjo, kad Kazlų Rūdos mieste trūksta (balsavusieji pažymėjo, jog šių paslaugų „labai trūksta“ ar „labiau trūksta negu pakanka“) *verslumo mokymų paslaugų ir konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai.* Vertinant paramos prioritetines sritis net 45,6 % apklaustųjų pažymėjo *Verslumo mokymų paslaugos ir konsultacijos verslo pradžiai ir plėtrai*, o 38,8 % apklaustųjų žymėjo – *Konsultacijos, kuriant naujas darbo vietas.*

Apibendrinant skyriuje Nr. 2 pateiktą informaciją, išskiriama, kad Strategijos tikslinės grupės 2022 m. Kazlų Rūdoje apėmė:

- **senyvo amžiaus asmenys – 1 276 asm.;**
- **neįgalieji – 475 asm.;**
- **kiti socialinę atskirtį patiriantys asmenys: daugiavaikių šeimų nariai – 470 šeimų; likę be tėvų globos vaikai – 29 asm.; socialinės rizikos šeimos – 55 šeimos; socialinės rizikos vaikai – 103 asm.; nepasiturintys asmenys ir šeimos – 324 asm.; asmenys, gaunantys socialinę pašalpą, 537 asm., kurie gavo būsto šildymo išlaidų ir išlaidų vandeniui kompensavimą.**
- **nedirbantis, nestudijuojantis, nesimokantis, mažiau galimybių turintis jaunimas – 43 asm.;**
- **bedarbiai – 374 asm.**

Poreikių tyrimas. Siekiant kuo išsamiau išanalizuoti esamą situaciją Kazlų Rūdos mieste ir išsiaiškinti poreikius, kuriuos būtų galima patenkinti strategijoje numatomais tikslais, uždaviniais ir veiksmais, rengiant strategiją buvo atliktas Kazlų Rūdos miesto situacijos ir gyventojų poreikių tyrimas.

Detali tyrimo ataskaita pateikiama strategijos prieduose. Šioje dalyje pateikiami apibendrinti tyrimo duomenys, kurie nebuvo paminėti ankstesnėse strategijos dalyse.

Kazlų Rūdos miesto gyventojų poreikių tyrimo išvados⁷:

1. Gyventojų išskirtos **pagrindinės problemos** Kazlų Rūdos mieste:

⁶ <https://e-journals.ku.lt/journal/RFDS/article/2656/info>

⁷ https://docs.google.com/forms/d/1WNjUXNZKsnh97TRpL6U15cL_T-CRIYc2clPmxD7gHUw/viewanalytics

- Neformalaus švietimo paslaugų trūkumas (pvz.: finansinio raštingumo, IT įgūdžių tobulinimo, mokymų ir kt.) – balsavo 45,6 %;
 - Kvalifikuotų ir / ar specializuotų profesinių įgūdžių turinčių darbuotojų trūkumas – balsavo 41,7 %;
 - Darbo vietų ir informacijos apie nuosavo verslo kūrimo galimybes trūkumas – balsavo 39,8 %;
 - Įvairių viešų socialinių paslaugų trūkumas jaunimui (pvz. jaunimo informavimo ir konsultavimo, mokymų, seminarų ir kt.) – balsavo 36,9 %.
2. Kazlų Rūdos mieste **trūksta šių paslaugų** (balsavusieji pažymėjo, jog šių paslaugų „labai trūksta“ ar „labiau trūksta negu pakanka“):
- Verslumo mokymų paslaugos ir konsultacijos verslo pradžiai ir plėtrai – 74,8 %;
 - Naujų profesinių įgūdžių įgijimui reikalingos paslaugos ir pagalba įsidarbinant – 68,9 %;
 - Vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugos – 53,4 %;
 - Jaunimo informavimas ir konsultavimas – 53,4 %;
 - Socialinės ir sociokultūrinės paslaugos vaikams ir jaunimui – 52,4 %;
 - Kitos socialinės paslaugos (tarpininkavimas, informavimas, maitinimas, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir pan.) – 42,7 %;
 - Specialiosios socialinės priežiūros paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims (psichosocialinės ir intensyvaus krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, pagalbos į namus ir kt.) – 39,8 %;
 - Psichologinė pagalba, konsultavimas ir savipagalbos grupės – 39,8 %.
3. Gyventojus paskatintų **imtis smulkaus verslo**, jei būtų teikiamos profesionalios konsultacijos dėl naujo verslo kūrimo ir plėtros (51,5 %).
4. Gyventojų nuomone, **paramos prioritetus** reiktų teikti šiems poreikiams - Sporto, laisvalaikio ir kitų viešųjų erdvių kūrimas visiems miesto gyventojams – 46,6 %; Verslumo mokymų paslaugos ir konsultacijos verslo pradžiai ir plėtrai – 45,6 %; Konsultacijos, kuriant naujas darbo vietas – 38,8 %; Paslaugų bedarbiams, skatinant juos sugrįžti į darbo rinką, plėtra – 35,0 %; Sociokultūrinių, pramoginių ir sporto paslaugų gyventojams plėtra – 34,0 %; Bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos (pvz.: savipagalbos grupių veikla, meno/sporto/verslo srities ar kita veikla) – 31,1 %; Socialinio verslo įkūrimas, vystymas – 29,1 %; Psichologinė pagalba, konsultavimas ir savipagalbos grupės – 25,1 %.
5. Gyventojų nuomone, **užsieniečiai, palikę savo šalį dėl karo**, daugiausiai susiduria su šiomis problemomis: kalbos barjeras – 68,0 %; būsto nuoma – 54,4 %; negatyvus visuomenės požiūris, stereotipai, diskriminacija – 23,3 %; informacijos apie įsidarbinimo galimybes trūkumas – 23,3 %.
6. Gyventojų nuomone, **jaunimas** Kazlų Rūdos mieste labiausia susiduria su šiomis problemomis: motyvacijos stoka – 76,7 %; žalingi įpročiai – 64,1 %; darbo vietų jaunimui (nuo 16 m.) trūkumas – 56,5 %; jaunimo erdvių, atvirų jaunimo centrų, kuriuose jaunimas gali saugiai leisti laisvalaikį, gauti socialines paslaugas ar psichologinę pagalbą, trūkumas – 48,8 %.
7. Gyventojų nuomone, **negalią turintys asmenys** Kazlų Rūdos mieste labiausia susiduria su šiomis problemomis: patekimo į patalpas sunkumai judėjimo negalią turintiems asmenims – 48,5 %; informacijos apie darbo vietas, galimybes kurti savo verslą trūkumas – 43,7 %; socialinių paslaugų į namus trūkumas – 32,0 %.

2.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS	
1	Išaugusi darbingo amžiaus (30-64 m.) gyventojų dalis bendroje gyventojų struktūroje
2	Teigiama gyventojų vidaus ir tarptautinė migracija
3	Sumažėjęs likusių be tėvų globos vaikų skaičius, socialinės rizikos šeimų skaičius bei jose augančių vaikų skaičius
4	Sumažėjęs vaikų su negalia ir darbingo amžiaus asmenų su negalia ir pensinio amžiaus asmenų su negalia skaičius
5	Platus nevyriausybinių organizacijų tinklas
6	Dominuoja smulkus ir vidutinis verslas – vienas svarbiausių ekonomikos augimo ir konkurencingumo veiksnių
SILPNYBĖS	
1	Nepakankamai užtikrinamas socialinių paslaugų prieinamumas, įvairovė
2	Aukštas nedarbo lygis bei vyrauja priemonių trūkumas, kurios būtų skirtos verslo kūrimui ir plėtrai, verslumui skatinti, darbo vietų kūrimui
3	Nevystomas socialinis verslas
GRĖSMĖS	
1	Ekonominis nestabilumas (augančios kainos, paskolų palūkanos, mažėjanti gyventojų perkamoji galia) dėl kelių krizinių laikotarpių (COVID-19, energetikos ir dujų krizės, karai) gali didinti bedarbių skaičių, skatinti dvejetas kurti naujus verslus
2	Psichologinės gyventojų būsenos blogėjimas ir neužtikrintumo dėl ateities didėjimas dėl krizinių laikotarpių (COVID-19, energetikos ir dujų krizės, karai ir kt.)
3	Nėra socialinio verslo kūrimo teisinės bazės
4	Gyventojų skaičiaus mažėjimas ir senėjimas mažina patrauklumą verslo kūrimui vietovėje
GALIMYBĖS	
1	ES 2021-2027 m. struktūrinių fondų finansavimas vietos projektams
2	Valstybės teikiamų paslaugų perdavimo NVO, bendruomenėms, verslui plėtra.

3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1.TIKSLAS: SOCIALINĖS ĮTRAUKTIES DIDINIMAS, TEIKIANT GYVENTOJŲ POREIKIUS ATITINKANČIAS SOCIALINES IR KITAS SUSIJUSIAS PASLAUGAS

Tikslas suformuluotas atsižvelgiant į Kazlų Rūdos miesto gyventojų anketinės apklausos, statistinių duomenų analizės, SSGG analizės rezultatus, Kazlų Rūdos savivaldybės bei Marijampolės regiono strateginio planavimo dokumentus. Tikslas suformuluotas, kad atitiktų 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“.

1 tikslas sprendžia SSGG analizėje nurodytą silpnybę Nr. 1, siekia sumažinti grėsmę Nr. 2, pasinaudojant stiprybėmis Nr. 3, 4, 5, bei galimybėmis Nr. 1, 2.

Šiuo tikslu siekiama sukurti teigiamą socialinį pokytį įvairaus amžiaus ir socialinių grupių asmenims (neįgaliesiems, senyvo amžiaus asmenims, jaunimui, kitiems socialinę atskirtį patiriantiems asmenims), kuriems reikalingos įvairios socialinės, sociokultūrinės ir kitos susijusios paslaugos, veiklos, kurios prisidėtų prie šių asmenų socialinės įtraukties didinimo, juos įtraukiant į pilnavertį visuomenės gyvenimą.

1.TIKSLO 1 ALTERNATYVA	1.TIKSLO 2 ALTERNATYVA
<p>Socialinės įtraukties didinimas, teikiant gyventojų poreikius atitinkančias socialines ir kitas susijusias paslaugas</p> <p>Tikslo alternatyva Nr. 1 plačiai apima galimų priemonių įgyvendinimą, kuriomis būtų didinama gyventojų socialinė integracija teikiant bendrąsias, specialiąsias socialines, sociokultūrinės bei kitas susijusias paslaugas. Alternatyva užtikrina, jog numatomos veiklos būtų parinktos atsižvelgiant į tikslines grupės poreikius.</p>	<p>Socialinės įtraukties didinimas, modernizuojant ir plečiant socialinių paslaugų infrastruktūrą</p> <p>Tikslo alternatyva Nr. 2 daugiau orientuojamasi į neįgaliųjų, senyvo amžiaus asmenų tikslines grupes, kuriems itin reikalingas fizinės infrastruktūros tinkamas pritaikymas.</p> <p>Tačiau įgyvendinant tikslo alternatyvą Nr. 2 ir modernizavus socialinių paslaugų infrastruktūrą nebūtinai padidės socialinių paslaugų kokybė, arba tai nesąlygoja naujų socialinių paslaugų plėtros.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023 m.	Siekiamą reikšmę 2027 m.
1	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis, proc.	0	40

1.1. UŽDAVINYS: Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, padidinti jų įvairovę

1.1 uždavinys sprendžia SSGG analizėje nurodytą silpnybę Nr. 1, siekia sumažinti grėsmę Nr. 2, pasinaudojant stiprybėmis Nr. 3, 4, 5, bei galimybėmis Nr. 1, 2.

Suformuluotas uždavinys užtikrina, jog socialinės įtraukties didinimas bus vykdomas tiek plečiant esamas trūkstamas socialines ir susijusias paslaugas, tiek gerinant esamų paslaugų kokybę, tiek pradėdant teikti visiškai naujas paslaugas, atsižvelgiant į tikslinių grupių poreikius.

1.1.UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1. UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, padidinti jų įvairovę</p> <p>Uždavinio alternatyva Nr. 1 apibrėžia aiškią tolimesnių veiksmų kryptį per esamų socialinių ir sociokultūrinių paslaugų bei naujų socialinių ir susijusių paslaugų plėtrą. Orientuojamasi tik į esamų paslaugų prieinamumo didinimą, tiek į socialinių ir susijusių paslaugų įvairovės didinimą per naujų paslaugų plėtrą.</p>	<p>Vykdyti esamų trūkstamų socialinių, sociokultūrinių paslaugų plėtrą</p> <p>Uždavinio alternatyva Nr. 2 apibrėžia aiškią tolimesnių veiksmų kryptį per esamų socialinių ir sociokultūrinių paslaugų plėtrą. Orientuojamasi į reikalingas, jau teikiamas, tačiau per mažu pajėgumu teikiamas socialines, sociokultūrinės paslaugas.</p> <p>Tačiau uždavinio alternatyva Nr. 2 orientuojamasi tik į esamų paslaugų prieinamumo didinimą, tačiau neapimama socialinių ir susijusių paslaugų įvairovės didinimo, apribojama naujų paslaugų plėtra.</p>

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	1	2	2	1	0	0	6
2.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), asmenys	0	0	18	61	51	52	0	0	182

2.TIKSLAS: EKONOMINĖS APLINKOS, SUSIJUSIOS SU ĮSIDARBINIMU, VERSLUMU, VERSLO KŪRIMU, BENDRADARBIAVIMU GERINIMAS

Tikslas suformuluotas atsižvelgiant į Kazlų Rūdos miesto gyventojų anketinės apklausos, statistinių duomenų analizės, SSGG analizės rezultatus, Kazlų Rūdos savivaldybės bei Marijampolės regiono strateginio planavimo dokumentus. Tikslas suformuluotas, kad atitiktų 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“.

2 tikslas sprendžia SSGG analizėje nurodytą silpnybę Nr. 2, siekia sumažinti grėsmę Nr. 1, pasinaudojant stiprybėmis Nr. 1, 2, 5, 6, bei galimybėmis Nr. 1, 2.

Šiuo tikslu siekiama padidinti Kazlų Rūdos miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes, verslumo galimybes, sudarant palankias sąlygas verslo veiklų vystymui.

2. TIKSLO 1 ALTERNATYVA	2. TIKSLO 2 ALTERNATYVA
<p>Ekonominės aplinkos, susijusios su įsidarbinimu, verslumu, verslo kūrimu, bendradarbiavimu gerinimas</p> <p>Tikslo alternatyva Nr. 1 apibrėžia keturias aiškias kryptis – gyventojų verslumo bei įsidarbinimo sąlygų gerinimą, kuriomis sprendžiamos gyventojų poreikių apklausoje išreikštas labiausiai trūkstamų paslaugų poreikis: <i>Verslumo mokymų paslaugos ir konsultacijos verslo pradžiai ir plėtrai; Naujų profesinių įgūdžių įgijimui reikalingos paslaugos ir pagalba įsidarbinant.</i> Bei likusias dvi sritis: palankesnės aplinkos verslo kūrimui ir vystymui sudarymą ir bendradarbiavimo galimybių vystymą.</p>	<p>Kazlų Rūdos miesto gyventojų ekonominio aktyvumo skatinimas</p> <p>Tikslo alternatyva Nr. 2 tiesiogiai orientuota į bedarbių, ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimą.</p> <p>Tikslo alternatyva Nr. 2 nepakankama, kadangi šis tikslas yra per siauras ir neapima verslumo, verslo kūrimo ir plėtros galimybių skatinimo. Siekiant efektyviausio būdo prisidėti prie ekonominės aplinkos gerinimo, svarbu kompleksinis problemos sprendimas, kuris būtų orientuotas ir į verslą.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023 m.	Siekiamą reikšmė 2027 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis, proc.	0	40

2.1. UŽDAVINYS: GERINTI KAZLŲ RŪDOS MIESTO GYVENTOJŲ ĮSIDARBINIMO GALIMYBES, DIDINTI VERSLUMĄ

2.1. uždavinys sprendžia SSGG analizėje nurodytą silpnę Nr. 2, siekia sumažinti grėsmę Nr. 1, pasinaudojant stiprybėmis Nr. 1, 2, 5, 6, bei galimybėmis Nr. 1, 2.

Šiuo uždaviniu, pasitelkiant Kazlų Rūdos mieste veikiančias įvairias nevyriausybinės ir kitas organizacijas, bus siekiama skatinti bedarbių, ilgalaikių bedarbių ir kitų ekonomiškai neaktyvių asmenų, darbingų asmenų, taip pat jaunimo (nedirbančio, nestudijuojančio, nesimokančio, mokymuose nedalyvaujančio, mažiau galimybių turinčio bei patiriančio socialinę atskirtį) bei kitų tikslinės grupės asmenų aktyvų dalyvavimą neformalaus ugdymo, darbinis įgūdžius skatinančiose bei konsultavimo ir kitose susijusiose veiklose. Tai padės sudaryti palankesnes galimybes įsitvirtinti bei išsilaikyti darbo rinkoje. Taip pat tikslinės grupės asmenims bus sudaromos galimybės dalyvauti verslumo skatinimo veiklose, suteikiant verslo pradžiai reikalingų priemonių.

2.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Gerinti Kazlų Rūdos miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes, didinti verslumą</p> <p>Uždavinio alternatyva Nr. 1 pasitelkiant Kazlų Rūdos mieste veikiančias įvairias nevyriausybinės ir kitas</p>	<p>Skatinti bedarbių ir ekonomiškai aktyvių asmenų perkvalifikavimą, bei skatinti verslumą</p> <p>Uždavinio alternatyva Nr. 2 išskiriama orientacija į verslumo skatinimą, kuris sudaro galimybes asmenims</p>

organizacijas, bus siekiama skatinti bedarbių, ilgalaikių bedarbių ir kitų ekonomiškai neaktyvių asmenų, darbingų asmenų, taip pat jaunimo bei kitų tikslinės grupės asmenų aktyvų dalyvavimą neformalaus ugdymo, darbinis įgūdžius skatinančiose bei konsultavimo ir kitose susijusiose veiklose. Taip pat tikslinės grupės asmenims bus sudaromos galimybės dalyvauti verslumo skatinimo veiklose, suteikiant verslo pradžia reikalingų priemonių.

pradėti įgyvendinti naujas verslo idėjas bei orientuojamasi į perkvalifikavimą, kadangi kintant darbo rinkai dėl auštųjų technologijų, dirbtinio intelekto dalies gyventojų turimi darbiniai įgūdžiai tampa nebeaktualūs ir siekiant įsitraukti į darbo rinką tampa reikalinga naujų profesinių įgūdžių įgijimas.

Uždavinio alternatyva Nr. 2 blogesnė, kadangi apima tik tam tikrą dalį asmenų – siekiančių persikvalifikuoti ar įgyti žinių verslo pradžia, tačiau neįtraukia asmenų, siekiančių kelti turimą kvalifikaciją, naujų darbo vietų kūrimą, neapima bedarbiais esančių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų informavimo, konsultavimo ar tarpininkavimo paslaugų.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	1	1	1	1	0	0	4
2.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), asmenys	0	0	14	19	19	4	0	0	56

3. TIKSLAS: SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS APLINKOS GERINIMAS, SKATINANT SOCIALINIŲ VERSLŲ KŪRIMĄSI IR PLĖTRĄ

Tikslas suformuluotas atsižvelgiant į Kazlų Rūdos miesto gyventojų anketinės apklausos, statistinių duomenų analizės, SSGG analizės rezultatus, Kazlų Rūdos savivaldybės bei Marijampolės regiono strateginio planavimo dokumentus. Tikslas suformuluotas, kad atitiktų 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.9 uždavinį „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“.

3 tikslas sprendžia SSGG analizėje nurodytą silpnybę Nr. 3, siekia sumažinti grėsmę Nr. 2, pasinaudojant stiprybėmis Nr. 1, 2, 5, 6, bei galimybėmis Nr. 1, 2.

Šiuo tikslu siekiama ne tik prisidėti prie vietos verslo ir gyventojų ekonominio efektyvumo skatinimo, bet kartu padėti spręsti gyvenamosios vietovės socialines problemas, prisidėti prie teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo ir plėtros. Per socialinio verslo kūrimą ir plėtrą bei jų sprendžiamas socialinės problemas, prisidedama prie socialinių ir sociokultūrinių tikslinių grupių problemų sprendimo.

3. TIKSLO 1 ALTERNATYVA

3. TIKSLO 2 ALTERNATYVA

Socialinės ir ekonominės aplinkos gerinimas, skatinant socialinių verslų kūrimąsi ir plėtrą

Tikslo alternatyva Nr. 1 prisidedama ne tik prie vietos verslo ir gyventojų ekonominio efektyvumo skatinimo, bet kartu siekiama padėti spręsti gyvenamosios vietovės socialines problemas, prisidėti prie teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo ir plėtros. Per socialinio verslo kūrimą ir plėtrą bei jų sprendžiamas socialinės problemas, prisidedama prie socialinių ir sociokultūrinių tikslinių grupių problemų sprendimo.

Verslo kūrimo ir plėtros skatinimas Kazlų Rūdos mieste

Tikslo alternatyva Nr. 2 prisidedama prie Kazlų Rūdos miesto ekonominės aplinkos gerinimo. Kuriant ar plečiant esamus verslus, kuriamos darbo vietos gyventojams.

Tikslo alternatyva Nr. 2 nepasirinkta, kadangi šiuo tikslu skatinamas verslų, kuriančių darbo vietas kūrimas, kuriuo kuriamas ekonominis, bet ne socialinis poveikis Kazlų Rūdos miesto gyventojams, tikslas nėra orientuotas į socialinių problemų sprendimą.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023	Siekiamą reikšmę 2027
1.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos, skaičius	0	2

3.1. UŽDAVINYS: ORGANIZUOTI VEIKLAS, SKIRTAS SOCIALINIO VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI KAZLŲ RŪDOS MIESTE

Uždaviniu ir jo veiklomis skatinama socialinio verslo plėtra, kadangi socialiniai verslai ne tik generuoja pajamas ir kuria ekonominę pridėtinę vertę, bet kartu sprendžia gyvenamosios vietovės socialines problemas, prisideda prie teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo.

3.1. uždavinys sprendžia SSGG analizėje nurodytą silpnbę Nr. 3, siekia sumažinti grėsmę Nr. 2, pasinaudojant stiprybėmis Nr. 1, 2, 5, 6, bei galimybėmis Nr. 1, 2.

3.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	3.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Organizuoti veiklas, skirtas socialinio verslo kūrimui ir plėtrai Kazlų Rūdos mieste</p> <p>Uždavinio alternatyva Nr. 1 yra orientuota tiek į socialinių verslų kūrimą tiek į jų plėtrą. Įgyvendinant šį uždavinį prisidedama tiek prie socialinės tiek prie ekonominės gerovės kūrimo tikslinėje teritorijoje.</p>	<p>Organizuoti veiklas skatinančias verslų kūrimąsi ir plėtrą Kazlų Rūdos mieste</p> <p>Uždavinio alternatyva Nr. 2 orientuota bendrai į ekonominės aplinkos gerinimą per verslų skatinimą.</p> <p>Uždavinio alternatyva Nr. 2 nepasirinkta, kadangi apima visus verslus. Tiekiant paramą bet kokio tipo verslui įsikūrusiam tikslinėje teritorijoje – Kazlų Rūdos mieste, nebus sukuriama tiesioginė nauda socialinę atskirti patiriantiems gyventojams.</p>

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai, skaičius	0	0	0	1	1	0	0	0	2
2.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės), skaičius	0	0	0	1	1	0	0	0	2
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0	0	0	1	1	0	0	0	2

4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIAI STRATEGIJĄ EIGA

4.1. VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Rengiant Kazlų Rūdos miesto 2023-2027 m. vietos plėtros strategiją buvo konsultuojamasi su vietos bendruomenių ir verslo atstovais, diskutuojama su savivaldybės politikais ir savivaldybės administracijos padalinių atstovais, nevyriausybinių organizacijų, verslo įmonių atstovais.

Apie strategijos rengimą buvo informuojama ir informacija renkama trimis skirtingomis priemonėmis:

1. Talpinant informaciją internete

Kazlų Rūdos savivaldybės internetinėje svetainėje 2023 m. kovo 27 d. buvo patalpinta informacija apie rengiamą strategiją - trumpai pristatyta programa, uždaviniai pagal kuriuos rengiama strategija⁸.

2023 m. kovo 30 d. Kazlų Rūdos savivaldybės internetinėje svetainėje buvo patalpinta informacija kviečiant Kazlų Rūdos miesto vietos bendruomenę dalyvauti strategijos rengime užpildant Kazlų Rūdos miesto situacijos ir gyventojų poreikių tyrimo apklausą⁹.

2023 m. rugsėjo 11 d. Kazlų Rūdos savivaldybės internetinėje svetainėje buvo patalpinta informacija kviečiant Kazlų Rūdos miesto vietos bendruomenę susipažinti su Strategijos projektu bei teikti pastabas¹⁰.

2023 m. lapkričio mėn. pradžioje Kazlų Rūdos savivaldybės internetinėje svetainėje patalpinta informacija kviečiant Kazlų Rūdos miesto vietos bendruomenę susipažinti su atnaujinta Kazlų Rūdos miesto 2023–2027 metų vietos plėtros strategija ir teikti pastebėjimus. Vidaus reikalų ministro įsakymu buvo pakeistos Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės, tad atsižvelgiant į pokyčius minėtose taisyklėse, buvo koreguota anksčiau parengta ir 2023 m. rugsėjo mėn. 11 d. miesto bendruomenei viešinta Kazlų Rūdos miesto 2023–2027 metų vietos plėtros strategija.

2. Vykdamas Kazlų Rūdos miesto situacijos ir gyventojų poreikių tyrimą

Apklauso tikslas: buvo siekiama išsiaiškinti pasitenkinimą esama Kazlų Rūdos miesto situacija bei įvertinti reikiamas finansavimo kryptis. Anketą sudarė 14 klausimų. 1-5 klausimais buvo siekiama išsiaiškinti respondentų pagrindinius demografinius rodiklius. 6, 7 klausimai buvo skirti nustatyti su kokiais problemomis susiduria respondentai bei kokių veiklų/paslaugų jiems trūksta. 8, 9, 10 klausimais buvo siekiama išsiaiškinti respondentų polinkį imtis savo verslo. 11 klausimas buvo skirtas išsakyti nuomonę dėl 2023-2027 m. finansavimo krypčių. 12-14 klausimais buvo siekiama išsiaiškinti konkrečių tikslinių grupių poreikius.

Apklauso laikotarpis: nuo 2023 m. kovo 30 d. iki 2023 m. balandžio 20 d.

Respondentai: Kazlų Rūdos miesto gyventojai, vietos valdžios, verslo, NVO atstovai, jaunimas.

Respondentų skaičius: 103

⁸ <https://www.kazluruda.lt/gyventojams/skelbimai/5/naujos-strategijos-rengimas:1327>

⁹ <https://www.kazluruda.lt/gyventojams/skelbimai/5/kazlu-rudos-miesto-situacijos-ir-gyventuju-poreikiu-apklausa:1331>

¹⁰ <https://www.kazluruda.lt/gyventojams/skelbimai/5/kazlu-rudos-miesto-2023-2027-m.-vietos-veiklos-grupes-pletros-strategijos-projektas:1534>

Rezultatas – atlikta Kazlų Rūdos miesto gyventojų apklausa. Apklausos rezultatai parodė, kad Strategijoje analizuojant Kazlų Rūdos miesto esamą situaciją išvados atitinka realią situaciją. Taip pat padėjo identifikuoti miesto problematiškiausias sritis. Apklausos forma bei gauti duomenys pateikiama Strategijos prieduose.

3. Organizuojant susitikimus (konsultacijas, pristatymus) su interesų grupių atstovais

2023 m. gegužės 4 d. Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos pastate vyko susitikimas su Kazlų Rūdos miesto gyventojais, vietos valdžios, verslo, NVO atstovais.

Susitikimų-konsultacijų tikslas – pristatyti Kazlų Rūdos miesto 2023-2027 m. vietos veiklos grupės plėtros strategijos pirmas dalis: esamos būklės analizės duomenis, gautus rezultatus po gyventojų apklausos, apibendrintą SSGG analizę, diskutuoti dėl galimų strategijos tikslų, uždavinių, veiksmų.

Konsultacijos tikslinė grupė – Kazlų Rūdos miesto gyventojai, vietos valdžios, verslo, NVO atstovai.

Rezultatai – buvo suorganizuotas 1 susitikimas, kurio metu suinteresuotosios grupės supažindinamos su esama situacija bei įtraukiamos į problemų sprendimo efektyviausių veiksmų identifikavimo procesą (gauti pastebėjimai, papildymai dėl statistinės informacijos bei pasiūlymai dėl galimų įgyvendinti projektų). Kartu buvo aptarti Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai.

Viešinimas – apie susitikimą-konsultaciją skelbta Kazlų Rūdos savivaldybės Facebook paskyroje „Kazlų Rūdos savivaldybė“.¹¹

¹¹ <https://www.facebook.com/profile/100066759924717/search/?q=vietos%20veiklos>

5. KAZLŲ RŪDOS MIESTO 2023-2027 M. VIETOS VEIKLOS GRUPĖS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS: SOCIALINĖS ĮTRAUKTIES DIDINIMAS, TEIKIANT GYVENTOJŲ POREIKIUS ATITINKANČIAS SOCIALINES IR KITAS SUSIJUSIAS PASLAUGAS									
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2023-2029 m.
	Europos socialinis fondas +	0,00	23 460,00	79 177,50	64 515,00	64 515,00	0,00	0,00	231 667,50
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	LR Valstybės biudžetas	0,00	4 140,00	13 972,50	11 385,00	11 385,00	0,00	0,00	40 882,50
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	12 400,00	41 850,00	34 100,00	34 100,00	0,00	0,00	122 450,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso tikslui:	0,00	40 000,00	135 000,00	110 000,00	110 000,00	0,00	0,00	395 000,00
1.1. UŽDAVINYS: GERINTI SOCIALINIŲ PASLAUGŲ KOKYBĘ IR PRIEINAMUMĄ, PADIDINTI JŲ ĮVAIROVĘ									
	Europos socialinis fondas +	0,00	23 460,00	79 177,50	64 515,00	64 515,00	0,00	0,00	231 667,50
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	LR Valstybės biudžetas	0,00	4 140,00	13 972,50	11 385,00	11 385,00	0,00	0,00	40 882,50
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	12 400,00	41 850,00	34 100,00	34 100,00	0,00	0,00	122 450,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso uždaviniui:	0,00	40 000,00	135 000,00	110 000,00	110 000,00	0,00	0,00	395 000,00

1.1.1. Veiksmas: Socialinės atskirties mažinimas teikiant bendrąsias, specialiąsias socialines ir kitas susijusias paslaugas Kazlų Rūdos miesto gyventojams	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	23 460,00	35 190,00	35 190,00	35 190,00	0,00	0,00	129 030,00	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžetas	0,00	4 140,00	6 210,00	6 210,00	6 210,00	0,00	0,00	0,00	22 770,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	12 400,00	18 600,00	18 600,00	18 600,00	0,00	0,00	0,00	68 200,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	40 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	0,00	220 000,00
1.1.2. Veiksmas: Socialinę atskirtį patiriančių gyventojų socialinių ryšių bendruomenėje stiprinimas teikiant sociokultūrinės paslaugas	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	29 325,00	29 325,00	43987,50	0,00	0,00	102 637,50	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžetas	0,00	0,00	5 175,00	5 175,00	7762,50	0,00	0,00	0,00	18 112,50
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	15 500,00	15 500,00	23250,00	0,00	0,00	0,00	54 250,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	50 000,00	50 000,00	75 000,00	0,00	0,00	0,00	175 000,00
2. TIKSLAS: EKONOMINĖS APLINKOS, SUSIJUSIOS SU ĮSIDARBINIMU, VERSLUMU, VERSLO KŪRIMU, BENDRADARBIAVIMU GERINIMAS											
		Europos socialinis fondas +	0,00	17 595,00	46 920,00	46 920,00	29 325,00	0,00	0,00	140 760,00	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		LR Valstybės biudžetas	0,00	3 105,00	8 280,00	8 280,00	5 175,00	0,00	0,00	24 840,00	

		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	7 800,00	20 800,00	20 800,00	13 000,00	0,00	0,00	62 400,00
		Privačios lėšos	0,00	1 500,00	4 000,00	4 000,00	2 500,00	0,00	0,00	12 000,00
		Iš viso tikslui:	0,00	30 000,00	80 000,00	80 000,00	50 000,00	0,00	0,00	240 000,00
2.1. UŽDAVINYS: GERINTI KAZLŲ RŪDOS MIESTO GYVENTOJŲ ĮSIDARBINIMO GALIMYBES, DIDINTI VERSLUMĄ										
		Europos socialinis fondas +	0,00	17 595,00	46 920,00	46 920,00	29 325,00	0,00	0,00	140 760,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžetas	0,00	3 105,00	8 280,00	8 280,00	5 175,00	0,00	0,00	24 840,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	7 800,00	20 800,00	20 800,00	13 000,00	0,00	0,00	62 400,00
		Privačios lėšos	0,00	1 500,00	4 000,00	4 000,00	2 500,00	0,00	0,00	12 000,00
		Iš viso uždaviniui:	0,00	30 000,00	80 000,00	80 000,00	50 000,00	0,00	0,00	240 000,00
2.1.1. Veiksmas. Užimtumui didinti	Viešieji ir privatūs	Europos socialinis fondas +	0,00	17 595,00	17 595,00	17 595,00	0,00	0,00	0,00	52 785,00

skirtų iniciatyvų įgyvendinimas, vykdamas informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, neformaliojo švietimo, naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimo, veiklas	juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžetas	0,00	3 105,00	3 105,00	3 105,00	0,00	0,00	0,00	9 315,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	7 800,00	7 800,00	7 800,00	0,00	0,00	0,00	23 400,00
		Privačios lėšos	0,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00	0,00	0,00	0,00	4 500,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00	0,00	90 000,00
2.1.2. Veiksmas. Bendruomenės verslumo skatinimo iniciatyvų įgyvendinimas bei verslo pradžiai reikalingų priemonių suteikimas	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	29 325,00	29 325,00	29 325,00	0,00	0,00	87 975,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžetas	0,00	0,00	5 175,00	5 175,00	5 175,00	0,00	0,00	15 525,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	13 000,00	13 000,00	13 000,00	0,00	0,00	39 000,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	0,00	0,00	7 500,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	150 000,00
3. TIKSLAS: SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS APLINKOS GERINIMAS, SKATINANT SOCIALINIŲ VERSLŲ KŪRIMĄSI IR PLĖTRĄ										
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	41 055,00	41 055,00	0,00	0,00	0,00	82 110,00
		LR Valstybės biudžetas	0,00	0,00	7 245,00	7 245,00	0,00	0,00	0,00	14 490,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	21 700,00	21 700,00	0,00	0,00	0,00	43 400,00

		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso tikslui:	0,00	0,00	70 000,00	70 000,00	0,00	0,00	0,00	140 000,00
3.1. UŽDAVINYS: ORGANIZUOTI VEIKLAS, SKIRTAS SOCIALINIO VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI KAZLŲ RŪDOS MIESTE										
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	41 055,00	41 055,00	0,00	0,00	0,00	82 110,00
		LR Valstybės biudžetas	0,00	0,00	7 245,00	7 245,00	0,00	0,00	0,00	14 490,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	21 700,00	21 700,00	0,00	0,00	0,00	43 400,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	70 000,00	70 000,00	0,00	0,00	0,00	140 000,00
3.1.1. Veiksmas. Socialinio verslo kūrimasis ir plėtra Kazlų Rūdos mieste	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	41 055,00	41 055,00	0,00	0,00	0,00	82 110,00
		LR Valstybės biudžetas	0,00	0,00	7 245,00	7 245,00	0,00	0,00	0,00	14 490,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	21 700,00	21 700,00	0,00	0,00	0,00	43 400,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	70 000,00	70 000,00	0,00	0,00	0,00	140 000,00

Lėšos strategijos įgyvendinimui	viso 2023-2029 m.	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Europos socialinis fondas +	372 427,50	0,00	41 055,00	126 097,50	111 435,00	93 840,00	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	82 110,00	0,00	0,00	41 055,00	41 055,00	0,00	0,00	0,00
LR Valstybės biudžetas	80 212,50	0,00	7 245,00	29 497,50	26 910,00	16 560,00	0,00	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	228 250,00	0,00	20 200,00	84 350,00	76 600,00	47 100,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	12 000,00	0,00	1 500,00	4 000,00	4 000,00	2 500,00	0,00	0,00

Lėšos strategijos administravimui	viso 2023-2029 m.	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	90 907,50	0,00	14 067,50	23 800,00	23 800,00	23 800,00	5 440,00	0,00
LR Valstybės biudžetas	16 042,50	0,00	2 482,50	4 200,00	4 200,00	4 200,00	960,00	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Iš viso vietos plėtros strategijai:	881 950,00
Europos socialinis fondas +	372 427,50
Europos regioninės plėtros fondas	173 017,50
LR Valstybės biudžetas	96 255,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	228 250,00
Privačios lėšos	12 000,00

6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA, IŠ KURIOS BŪTŲ MATYTI VIETOS VEIKLOS GRUPĖS PAJĖGUMAS ĮGYVENDINTI STRATEGIJĄ

6.1. VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

Už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi miesto VVG organai

Kazlų Rūdos miesto vietos veiklos grupė yra atsakinga už Kazlų Rūdos miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų atranką bei įgyvendinimą, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną. Visos veiklos turi valdymo organą ir asmenis, kurie atsakingi už atitinkamo veiksmo įgyvendinimą.

VVG organų ir darbuotojų atsakomybių sritys pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.

7.1.1. lentelė. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus

Subjektas	Funkcijos
VVG nariai	<ol style="list-style-type: none">1. VVG vadovo ataskaitos apie VPS įgyvendinimo eigą išklausymas.2. Rekomendacijų/siūlymų VVG valdybai dėl vietos plėtros strategijos įgyvendinimo proceso tobulinimo teikimas.
Visuotinis narių susirinkimas	<ol style="list-style-type: none">1. Vietos plėtros strategijos ir jos pakeitimų tvirtinimas.2. Metinių vietos plėtros strategijos ataskaitų tvirtinimas.3. Galutinės vietos plėtros strategijos ataskaitos tvirtinimas.
Valdyba (kolegialus valdymo organas)	<ol style="list-style-type: none">1. Vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų (toliau – PJP) atrankos kriterijų, jų vertinimo balų bei vietos plėtros PJP vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo tvirtinimas.2. Vietos plėtros PJP vertintojų sąrašo tvirtinimas.3. Vietos plėtros PJP vertinimo ataskaitų tvirtinimas.4. Siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašo tvirtinimas.5. Stebėsenos ataskaitų svarstymas ir tvirtinimas.6. Rizikų, susijusių su vietos plėtros įgyvendinimu, valdymas.7. Kitos, su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu, susijusios funkcijos.
Vadovas	<ol style="list-style-type: none">1. Kvietimų teikti vietos plėtros PJP atrankai rengimas ir skelbimas.2. Vietos plėtros PJP registravimas, bylų formavimas ir archyvavimas.3. Vietos projektų pareiškėjų konsultavimas.4. Vietos projektų įgyvendinimo stebėseną ir stebėsenos ataskaitų rengimas bei teikimas Valdybai ir LR Vidaus reikalų ministerijai.5. Rizikų nustatymas, registravimas ir jos įtakos mažinimo priemonių įgyvendinimas. Savalaikis Valdybos informavimas apie sudėtingas problemas ir rizikas.6. Komunikacija su vietos plėtros PJP vertintojais, pareiškėjais, LR Vidaus reikalų ministerija ir kitais suinteresuotais asmenimis.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Reikalingų raštų rengimas. 8. Projektų patikros vykdymas, išvadų rengimas. 9. Lėšų panaudojimo ir veiksmingumo vertinimas ir užtikrinimas. 10. Įvairių organizacijų ar asmenų prašymų, pareiškimų, skundų nagrinėjimas pagal leidžiamą kompetenciją. 11. Vietos plėtros strategijos viešinimas. 12. Kitos, su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu, susijusios funkcijos.
Finansininkas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vietos plėtros strategijos finansinės-buhalterinės apskaitos organizavimas, finansinių dokumentų rengimas, kaupimas, archyvavimas. 2. Finansinių operacijų teisėtumo užtikrinimas. 3. Vietos projektų įgyvendinimo stebėseną ir periodišką ataskaitų rengimas. 4. Projektų patikros vykdymas, išvadų rengimas. 5. Lėšų panaudojimo ir veiksmingumo vertinimas ir užtikrinimas. 6. Kitos, su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu, susijusios funkcijos.

Šaltinis: sudaryta rengėjų

Įgyvendinimo procedūra

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją bus vadovaujama Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių 4.5 papunktyje nurodytais principais (partnerystės ir atvirumo, lyčių lygybės, nediskriminavimo, jaunimo dalyvavimo) bei horizontaliaisiais principais:

- lyčių lygybės principas: į strategijos valdymo ir stebėsenos procedūras bus įtraukti visų lyčių atstovai ir bus siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją; bus sudarytos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį;
- partnerystės ir atvirumo principas: bus skatinama partnerystė tarp kelių NVO ir kitų organizacijų vietos lygmeniu, taip pat su NVO iš kitų miestų vietos veiklos grupių teritorijų, vykdant projektų veiklas, skirtingų organizacijų partneriai ne tik pasidalins gerąja patirtimi, bet ir padidins strategijos įgyvendinimo efektyvumą, užtikrindami atviresnį strategijos įgyvendinimo procesą;
- nediskriminavimo principas: bus užtikrinama, kad projektų atranka ir įgyvendinimas nebūtų grindžiamas diskriminacija pagal tautybę, rasę, religiją, seksualinę orientaciją ar kitas asmenines savybes. Visi pareiškėjai bus vertinami pagal objektyvius kriterijus ir lygiomis sąlygomis. Vietos plėtros projektų atrankos kriterijai ir vietos plėtros projektų atrankos tvarka bus nustatoma taip, kad visiems pareiškėjams būtų sudaromos vienodos sąlygos - visiems bus teikiama vienoda informacija apie projektų reikalavimus ir procesus;
- jaunimo dalyvavimo principas: jauni žmonės bus įtraukiami į atskirus strategijos administravimo ir įgyvendinimo procesus: organizuojant miesto VVG valdybos darbą, kviečiant teikti projektų paraiškas, konsultuojant projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais.
- skaidrumo principas: projektų vykdytojų atrankos procedūros bus vykdomos atviro konkurso būdu, užtikrinant skaidrias ir konkurencijos neribojančias sąlygas visiems konkurso dalyviams. Bus parengti procedūriniai dokumentai, kuriuose detalizuotos vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų atrankos sąlygos, siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir vienodas galimybes visiems dalyviams.

Kazlų Rūdos miesto VVG, prieš skelbdama kvietimą teikti vietos plėtros PJP atrankai, parengs [vietos plėtros PJP atrankos kriterijus, jų vertinimo balus](#) bei [vietos plėtros PJP vertinimo ir atrankos vidaus tvarką](#), vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir kitais aktualiais dokumentais.

Vietos plėtros PJP vertinimą sudaro šie etapai:

1. [Projekto tinkamumo finansuoti vertinimas](#), taikomas visiems projektams, kai projektai atrankami planavimo būdu, konkurso būdu arba vykdoma tęstinė projektų atranka;
2. [Projekto naudos ir kokybės vertinimas](#), kurio metu Kazlų Rūdos miesto VVG paskirti vertintojai atlieka naudos ir kokybės vertinimą balais, pagal PJP vertinimo ir atrankos vidaus tvarką. Naudos ir kokybės vertinimo kriterijus tvirtina Kazlų Rūdos miesto kolegialus valdymo organas.

Prie kiekvieno kriterijaus nurodomas galimas surinkti didžiausias balų skaičius. Didžiausia projektui galima skirti balų suma – 100 balų. Projektai, kurie naudos ir kokybės vertinimo etape nesurenka nustatytos minimalios balų sumos, nėra tinkami finansuoti ir PJP atmetami.

Projektai, kuriuose numatyti tokie apribojimai, kurie turėtų neigiamą poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui arba numatyti tokie projekto veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui, negalės būti siūlomų finansuoti sąraše.

Jeigu atliekant PJP naudos ir kokybės vertinimą nustatoma trūkumų (nepateikti visi reikiami dokumentai ir/ar informacija, pateikta neišsami ir/ar netikslī informacija) vietos veiklos grupės vertintojai gali paprašyti pareiškėjo per jos nustatytą terminą ištaisyti nustatytus trūkumus.

Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų atrankos metu miesto VVG turi užtikrinti, kad projektų naudos ir kokybės vertinimas kartu su parengtu siūlomų finansuoti vietos plėtros PJP sąrašu ir j sąrašą įtrauktų PJP pateikimu administruojančiajai institucijai truktų ne ilgiau kaip 35 darbo dienas, o administruojančioji institucija turi užtikrinti, kad projektų tinkamumo finansuoti vertinimas truktų ne ilgiau kaip 35 darbo dienas.

Tęstinės projektų atrankos būdu atrinkamų PJP vertinimas truktų ne ilgiau kaip 45 darbo dienas nuo PJP gavimo dienos arba atsižvelgiant į kvietimų plane nustatytą PJP vertinimo periodiškumą.

Nepavykus PJP įvertinti per nustatytą terminą (jeigu PJP vertinimo metu reikia gauti papildomos informacijos iš kitų įstaigų ir (ar) organizacijų ir (arba) atlikti PJP pateiktos informacijos pagrįstumo patikrinimą planuojamoje projekto įgyvendinimo vietoje, taip pat jeigu buvo gauta PJP už didesnę sumą, nei kvietimui skirta finansavimo lėšų suma, kai projektai atrankami konkurso būdu), vertinimo terminas gali būti pratęstas VVG pirmininko sprendimu. Apie naują PJP vertinimo terminą VVG informuoja pareiškėjus ir VRM, nurodydamos termino pratęsimo priežastis.

Miesto VVG, baigusi projektų naudos ir kokybės vertinimą, parengia siūlomų finansuoti vietos plėtros PJP sąrašą ir jį kartu su j sąrašą įtrauktų projektų PJP pateikia CPVA projektų tinkamumo finansuoti vertinimui atlikti.

Miesto VVG per 3 darbo dienas raštu informuoja vietos plėtros projekto vykdytojus apie visus priimtus sprendimus, susijusius su vietos plėtros PJP, nurodydama sprendimų priėmimo motyvus.

Vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka

Įgyvendinant bei siekiant kokybiškai užbaigti vietos plėtros strategiją, bus atliekama jos įgyvendinimo stebėseną ir kontrolė visą vykdymo laikotarpį. Už vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną atsakinga Kazlų Rūdos

miesto VVG. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija prižiūrės, kaip Kazlų Rūdos miesto VVG atlieka vietos plėtros strategijos stebėseną.

Vietos plėtros strategijos stebėsenos **tikslas** – sudaryti prielaidas efektyviai įgyvendinti vietos plėtros strategiją.

Miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos **uždaviniai**:

1. kaupti, sisteminti ir viešinti informaciją apie planuotus ir pasiektus rezultatus bei atrinktus finansuoti ir (ar) baigtus įgyvendinti vietos plėtros projektus;
2. periodiškai rengti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas.

Renkama pagrindinė informacija ir sisteminami duomenys:

- planuotos ir pasiektos rezultato ir produkto rodiklių reikšmės;
- atrinkti finansuoti ir baigti įgyvendinti projektai;
- planuojamos ir įvykdytos projektų vykdytojų patikros bei patikrų išvados;
- projekto biudžeto ir terminų laikymasis.

Pagal poreikį bus renkama ir sisteminama ir kita aktuali informacija.

Kazlų Rūdos miesto VVG atlikdama vietos plėtros projektų stebėseną, nuolat rinks, sistemins, analizuos informaciją apie vietos plėtros projektų įgyvendinimo eigą, siekiant laiku identifikuoti ir suvaldyti vietos plėtros projektų įgyvendinimo problemas:

- nuolat rinks ir sistemins informaciją apie Strategijos įgyvendinimą, numatytus pasiekti rezultato ir produkto rodiklius. Periodiškai, kas ketvirtį projektų vykdytojai teiks informaciją apie įgyvendinamus projektus Kazlų Rūdos miesto VVG;
- kas ketvirtį skelbs iš projektų vykdytojų gautą informaciją apie atrinktus, įgyvendinamus ir baigtus įgyvendinti projektus;
- periodiškai, bet ne rečiau kaip kartą per ketvirtį, viešins Strategijos pasiekimo rodiklius ir kitą informaciją;
- kasmet rengs ir Ministerijai teiks metines įgyvendinimo ataskaitas, o užbaigus Strategijos įgyvendinimą, teiks galutinę ataskaitą.

Vietos plėtros strategijos **įgyvendinimo stebėsenos organizavimas ir vykdymas**:

1. Kazlų Rūdos miesto VVG valdyba paskiria atsakingus asmenis – strategijos įgyvendinimo vadovą ir finansininką, kurie administruos vietos plėtros strategiją.
2. Strategijos vadovas ir finansininkas renka, sistemina ir viešina informaciją apie planuotas ir pasiektas rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus bei kt. reikalingą informaciją.
3. Strategijos vadovas ir finansininkas, atlikdami vietos plėtros strategijos stebėseną vieną kartą per kalendorinius metus parengia metinę ataskaitą apie vietos plėtros strategijos įgyvendinimą per praėjusius kalendorinius metus.
4. Strategijos vadovas ir finansininkas, pagal nustatytą Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės / galutinės ataskaitos formą, parengia metinę ataskaitą. Metinę ataskaitą tvirtina visuotinis Kazlų Rūdos miesto VVG narių susirinkimas.
5. Metinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją (Kazlų Rūdos miesto VVG valdyba) miesto VVG teikia LR Vidaus reikalų ministerijai.
6. Kazlų Rūdos miesto VVG, baigusi įgyvendinti paskutinį vietos plėtros strategijos veiksmą, numatytą vietos plėtros strategijos finansiniame plane, pagal nustatytą Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo

metinės / galutinės ataskaitos formą parengia (strategijos vadovas ir finansininkas) galutinę ataskaitą. Galutinę ataskaitą tvirtina visuotinis Kazlų Rūdos miesto VVG narių susirinkimas.

7. Galutinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją (Kazlų Rūdos miesto VVG visuotinio narių susirinkimo) Kazlų Rūdos miesto VVG teikia LR vidaus reikalų ministerijai.
8. Strategijos vadovas viešina stebėsenos ataskaitas interneto svetainėje.
9. Strategijos vadovas ir finansininkas atlieka kitus, teisės aktuose numatytus veiksmus ir Kazlų Rūdos miesto VVG visuotinio narių susirinkimo bei valdybos nurodymus, susijusius su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu.

Kazlų Rūdos miesto vietos veiklos grupė viešins informaciją apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus ir kitą reikalingą informaciją pagal Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse nustatytus reikalavimus.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų iniciavimo procedūra

Kazlų Rūdos miesto VVG gali inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Atliekant Strategijos pakeitimus privaloma užtikrinti Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių bei Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklių nustatytus reikalavimus. Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis VVG narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Numatoma, kad Kazlų Rūdos miesto VVG gali keisti vietos plėtros strategiją kai:

- būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
- būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
- būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
- būtina peržiūrėti veiksmų, numatytų vietos plėtros strategijoje, sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Kazlų Rūdos miesto VVG, norėdama keisti vietos plėtros strategiją, privalo raštu pateikti LR Vidaus reikalų ministerijai motyvuotą prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją, Kazlų Rūdos miesto VVG kolegialaus valdymo organo protokolo kopiją ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, kuriais pagrindžiamas prašymas.